

XIII ÉVF. • SZAM 253
Címj — Kolozsvár, 1930
november 22 Szombat
5691 ÉV - Kiszlev 2

TELEFON
PLATYON
No. 244.

Aró 5 lej

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Száma: Barón L. Pop (v. Brassai
utca) 10. szám. Telefon: 3 72.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	1120 Lej
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy hóra 1 dollár (vagy annak
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések (arifa szerint
vételeik fel).

amássetter Robert

497

BUDAPEST

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Vitézi szék és népszámlálás

Ezről a nemzeti intézményről, a ma-
gyar vitézi székéről nem egyszer zen-
günk már mi is vitézi éneket. Nem mint
ha különösebben érdekelték volna en-
nek a kiváló pacifista társaságnak belső
problémái, de a megtépzott magyar
loboszon időre időre szenvedélyes vi-
vak középpontjába kerülnek e vitézi
rendnek vitéz tettei s ilyenkor a világ
zsidó közvéleménye esodalkozó tekintet-
tel fordul a legkegyetlenebb gazdasági
és szociális válsággal küzdő Magyaror-
szág felé s önkéntelenül veti fel a kérd-
ést, vajlon ez a kicsi, megnyomorított
ország ezekkel a vitézi tettekkel akarja
a maga ügyének megnyerni a művelt
népek szimpátiáját és támogatását?

Arról van szó, hogy a magyarországi
zsidóság vezetőiregének már régóta
laj az, hogy az agyvezezt vitézi
szék elvből és következetesen nem
resz fel tagjai sorába zsidót. Nevetsé-
gesnek kellene tartanunk ezt a fájdal-
mat, ha a vitézi szék egyszerű társadal-
mi egyesület lenne csupán, amely tagjai
nak megfelelő tagdíj ellenében a vitézi
címet osztogatja. A vitézi szék azonban
sokkal több ennél. Mondhatnánk hivata-
los állami intézmény, amely az adófizet-
ők vereitke jövőkából millió, sőt
milliárdos állami szubvenciókat élvez. A
vitézi szék tagjai nem fizetnek tagsági
díjat, sőt ellenkezőleg, minden felavatott
vitéz a címen kívül ötvenötől ötszáz hold-
ig terjedő vitézi telket és házat kap,
ami a mai inséges világban tekintélyes
vagyonot képvisel. Ezen az alapon telje-
sen megértjük és méltányoljuk a ma-
gyar zsidóság fájalmát, mert kétsége-
len, hogy ezekre a vitézi telkekre azok-
nak a zsidóknak is igényük lehet, akik
hősies magatartásukkal már a háború
alatt kiérdemelték a vitézi címet.

A magyarországi zsidó képviselők idő-
közönként fel-felvetik ezt a kérdést a
magyar parlamentben. Néhány héttel
előtt a honvédelmi bizottság ülésén
Fábián képviselő tette szövé ezt a sérel-
met, Fábián felszólalásával kapcsolat-
ban a Pester Lloydban Vészi József
éleshangu vezéreikkel foglalkozott a
kérdéssel, amire néhány nap múlva
Gömbös Gyula, az ébredő hadügyminisz-
ter válaszolt igen eredeti formában.
Gömbös egyszerű és világos szavakkal
indokolta meg, miért nem lehet a vitézi
széknek soha zsidó tagja. „Engedjék
meg nekünk — mondotta a hadügymi-
niszter, — hogy legalább egy intézmé-
nyünkben csak magyarok legyenek.”
Gömbös nem kerte, nem diplomatizál,
hanem egyenesen megmondja, amit gon-
dol. A zsidók nem magyarok. Nem ma-
gyarok akkor sem, ha ezerszer hullatták
vérüket a különböző frontokon s ha mel-
líket, a legmagasabb kitüntetések tárka
tömege is borítja. Gömbös szerint a leg-
súlyosabb provokáció a zsidóság részé-
ről ennek a kérdésnek a felvetése, mert
a zsidóknak örvendeniök kellene, hogy
„a zsidó-kérdés körül Magyarországon
mostanában aránylag nyugalom van.”
Ez a miniszteri nyilatkozat érthető
izgalmat és felháborodást váltott ki a
magyarországi zsidóság köréből, aminek
Sándor Pál képviselő igyekezett kifeje-
zést adni legutóbbi interpellációjában.
Sándor Pál a már ismert érveken kívül
azt hozta fel, hogy Csehszlovákiában
mostanában készülődnek a népszámlá-
lásra és a csehek azt fogják mondani:
„Csak nem vagytok bolondok, ti zsidók,
hogy ezek után magyarnak valljátok
magatokat?”

Sándor Pál nyilván nem tudta, hogy
Romániában is népszámlálás lesz, mert
különbön bizonyára Romániára is apli-
kálta volna ezt a kijelentést.
Az interpellációra Bethlen miniszter-
elnök válaszlát olyan zseniális kétkla-
rossággal, amilyenre a legöregebb je-

Románia gazdasági válsága Auboin külföldi szakértő jelentésének tükrében

A stabilizációs ellenőr megállapítja, hogy a magángazdaság az elmúlt
15 esztendőben folytatott lehetetlen pénzügyi gazdálkodás miatt kény-
telen szenvedni — A CFR bevételei visszaestek, az állami költségvetés-
ben erőteljes megtakarításokat kell realizálni

Auboin ajánlja, hogy a kormány forduljon a külföldi tőkéhez segítségért

Bucaresti—Bukarest, november 21.
(Az Uj Kelet tudósítójától). Roger
Auboin, a Banca Nationala mellé be-
osztott külföldi pénzügyi ellenőr, aki
Charles Rist helyét tölti be a jegy-
banknál, most tette közzé hetedik je-
lentését az ország pénzügyi helyzeté-
ről. Mint ismeretes, a stabilizációs
szerződés értelmében a külföldi ellen-
őr köteles minden harmadévben ki-
merítő jelentést készíteni az ország
gazdasági és pénzügyi helyzetéről, első
sorban pedig az állam pénzügyeinek
állásáról. Ezek a jelentések természet-
esen mindenekelőtt is a külföld szá-
mára készülnek.

A bankjegymechanizmus ki-
fogatlanul működik

Auboin legújabb jelentésének be-
vezetésében megállapítja mindenek-
előtt is, hogy a Banca Nationala hel-
yezete az utóbbi időben a nagy gazda-
sági válság ellenére is javult. A bank-
jegyforgalom normális, a bankjegy-
kibocsátás mechanizmusa kifogatla-
nul működik és ezen a téren további
javulásra van kilátás. Ez a tény meg-
felelőképpen garantálja a lejstabilizá-
ció biztonságát.

Az államnak tartózkodnia
kell attól, hogy erőszakkal
avatkozzék be az állam és
a magángazdaság viszonyába

Ezzel szemben Auboin kénytelen
megállapítani, hogy a magángazdaság

rendkívül sokat szenved az általános
válság és különösen az utóbbi 15 esz-
tendő fejtelten és reudetlen pénzügyi
gazdálkodása következtében. Az állam
nak mindenestre tartózkodnia kell
attól, hogy erőszakosan próbáljon a
bitelezők és adósok viszonyába beavat-
kozni. Bármily ezzel az elvvel ellenté-
tes lépés, vagy intézkedés katasztró-
fás következményeket vonhatna maga
után. (Auboin itt nyilván a mezőgaz-
dasági tartozások konvertálására gon-
dol, amelyet Manolescu az állam ut-
ján akar megvalósítani.)

A költségvetési egyensúly
ebben az évben is megvaló-
sítható lesz

A jelentés ezután a költségvetés kér-
désével foglalkozik. Megállapítja,
hogy a költségvetési egyensúly ebben
az évben is megvalósítható lesz, ha az
állami kiadásokat a megfelelő módon
ellenőrzik. Ami a jövő évi költségve-
tést illeti, az állam erőteljes megtaka-
ritásokat kell, hogy megvalósítson a
stabilizáció érdekében szükséges egyen-
súly biztosítására. Mindenestre meg-
állapítja, hogy ezt a kérdést a kor-
mány már tanulmányozza.

Ha nem rosszabbodott volna
a gazdasági helyzet, biztosí-
tani lehetne a CFR egyen-
súlyát

Auboin áttér ezután a CFR helyze-
tének ismertetésére. Rámutat arra,

hogy a CFR-nél ugyancsak jelentős
megtakarítások történtek. Egészen bi-
zonyos — mondja a jelentés —, hogy
ha ebben az évben az általános gazda-
sági helyzet nem rosszabbodott volna,
ilyen nagy mértékben, a CFR költsé-
gvetésének egyensúlyát is biztosí-
tani lehetett volna. Így azonban a
CFR nem realizálta a várható és az
elmúlt évben realizált bevételeket.

Romániának is át kell térnie
az aranyvalutára

Végző konkluzióképpen Auboin ja-
vasolja, hogy a külföldi államok min-
tájára Románia is térjen át az arany-
valutára. Ajánlja, hogy indítsanak
erőteljes akciót a kamatok leszállítá-
sára, ez azonban csakis a hitelező és
adós közötti jogviszony teljes tiszte-
letbentartása mellett történhetik. Meg-
állapítja, hogy az ország gazdasági
helyzetének rosszabbodását a tőke
hiánya idézte elő és javasolja, hogy a
kormány próbálja meg a külföldi tőke
támogatását megszerezni.

— Elsüllyedt a legrégibb amerikai vi-
torlászahajó. Newyorkból jelentik: Flori-
da partvidékén hatalmas vihar dühön-
gött az oceanon, amelynek során nagyon
sok hajó elpusztult. Az elsüllyedt hajók
között van a legrégibb amerikai vitor-
lás hajó, amelyet a hullámok egy zá-
tonyra esptak, ahol pozdorjává zuzó-
dott.

szuista rendfőnök is büszke lehetne. Az
egyik mondatban elítélte Gömböst, a
másik mondatban pedig keblére ölelte.
Közben kegyesen elismerte, hogy van-
nak tisztességes zsidók is, de a zsidóság
általában megbízhatatlan elem, hiszen
az egész világ tudja, — így mondta a
miniszterelnök — hogy a zsidóság a
kommunizmusban erősebben volt anga-
szálva, mint az ország többi polgárai.
Ezzel pedig számolni kell. Sándor Pál
szármolt is vele, mert nyomban a minisz-
terelnök válasza után megköszönte ne-
ki, hogy elismerte, hogy vannak tisztés-
séges zsidók is. Ezért a kijelentésért
valóban köszönet jár Bethlennek és így
a vitézi szék ügye hihetőleg néhány hó-
napra ismét lekerül a napirendről. Hi-
szen most már boldogok lehetnek a ma-
gyar zsidók, mert a legkegyelmesebb
miniszterelnöki száj állította ki róluk
az erkölcsi bizonyítványt, hogy nem va-
lamennyien gazemberek és felforgatók,
sőt akadnak közöttük tisztességes em-
berek is. Ha a magyarországi zsidóság
nak ez a kijelentés elegendő, a magunk
részéről természetesen semmit sem tehe-
tünk ellene. Ránk csupán annyi marad,
hogy néhány reflexiót fűzünk Sándor
Pálnak a népszámlálással kapcsolatban
 tett megjegyzésére.

Mindenekelőtt meg kell nyugtatnunk
Sándor Pált és a többi aggodalmaskodó-
kat. Ne féljenek, egyetlen zsidót sem fog
a népszámlálás alkalmával elhatározása-
ban befolyásolni a vitézi szék ügye és
Gömbös kijelentése. Az utódállamok zsi-

dósága már régóta nem a magyarorszá-
gi oseményekhez igazítja politikai ma-
gattartását. Ezzel a problémával már
rég leszámoltunk és számunkra sem kel-
lemes, sem kellemetlen meglepetést nem
jelent az, hogy Gömbös kitessékeli a ma-
gyarság soraiból a zsidókat. Mi még at-
tól sem vagyunk elragadtatva, hogy
Bethlen hajlandó bizonyos feltételek
mellett koncepdálni, hogy vannak tisztes-
séges zsidók is. A mi zsidó világszemlé-
letünk az utolsó tíz év alatt olyan for-
radalmian alakult át és annyira más
irányokba terelődött, hogy néha szinte
megérteni sem tudjuk azokat a hango-
kat, amelyek odaatról érkeznek felénk.
Mi rég leszámoltunk már azzal a közel
százéves politikai tévedéssel, amelyből
a magyarországi zsidóság a mai napig
sem tudott kigyógyulni. Mi Gömbös né-
kül és Gömbös ellenére is tudjuk, hogy
faj, nemzetiség és vallás szerint zsidók
vagyunk s hogy ezen egyszerű és kézen-
fekvő tény semmi befolyással nincs ar-
ra, hogy a legjobb és legodaadóbb pol-
gárai legyünk hazánknak. Olyan odaadó
és jó polgárai, hogy zsidó mivoltunk
ellenére is jogot formálhatunk arra,
hogy helyünk legyen — még a vitézi
széken is.

Az utódállamok zsidóságának óriási
többsége és meggyőződésünk szerint az
ittélő magyarság komoly vezetői is el-
érkeztek a belátáshoz, hogy a zsidóság
a maga különös sorsával, sajátos kultu-
rális és társadalmi törekvéseivel ön-
álló népi alakulatot képez, amelynek

természetszerűleg a politikai életben is
meg vannak a maga speciális célkitűzé-
sei és utjai. Ez a felismerés semmiben
sem akadályozza a zsidóságot abban,
hogy változatlan szeretettel ragaszkod-
jék azokhoz a kulturális értékekhez,
amelyeket a multból magával hozott s
hogy azokat megőrizze, sőt tovább-
fejlessze. Ez a zsidóság egyáltalán nem
szakította el azokat az érzelmi szálakat,
amelyek a multhoz kötik csak meg-
találta azokat a fonalakat is, amelyek
a jövőbe vezetnek. Ennek a zsidóságnak
elhatározását tehát nem befolyásolják
már magyar ébredővezérek kijelentései,
legfeljebb csak újabb bizonyítékot szol-
gáltatnak ahhoz, aminek bizonyítása
már egészen fölösleges. Önálló népi ki-
sebbségként rendeztük be életünket új
hazánkban s ennek a ténynek logikus
konzekvenciáit le fogjuk vonni a nép-
számlálás alkalmával is. Zsidók va-
gyunk az élet minden vonatkozásában.
zsidóságunkon keresztül emelkedünk az
emberiség közösségébe és ezért a „zsidó-
szóval fogjuk kitölteni a népszámlálási
kérdőív minden olyan rubrikáját, amely
származásunk, nemzetiségünk és vallá-
sunk felől kér őszinte vallomást tőlünk.
Sem csehek, sem románok, de magyarok
sem befolyásolhatnak bennünket ebben
a vallomásban, egyedül a meggyőződé-
sünk és a lelkiismeretünk. Ez pedig azt
diktálja nekünk, hogy leküzdv a mult
tévedéseit és hazugságait, őszintén an-
nak mutassuk magunkat, amik va-
gyunk: zsidóknak.

Hitelb. Rt.
Ály-tér) 7.

Émisora (Dés. Dész
Temesvár

aria (Torda), Alcfő-
red), Udvarhelymegyei
estur, Szászregényi
-hanyad.) Szamosújva-

tárai a vasút mellett.

A világháborút el lehetett volna kerülni, ha a német császár hallgatott volna római követének figyelmeztető szavára

A Berliner Tageblatt nyilvánosságra hozza Monts gróf római követ őt levelét, amelyekből kiderül, hogy a német udvari kamarillának milyen szerepe volt a háboru felidézésében

Berlin, november 21. A német birodalomban nagy szenzációt keltett Theodor Wolffnak, a Berliner Tageblatt főszerkesztőjének egyik legutóbbi cikke. Ebben a cikkben a kitiűnő publicista közli a néhány héttel ezelőtt elhunyt Monts gróf egykori római német követnek már régebben Theodor Wolffhoz írott leveleit. A levelekből pedig kiderül, hogy a világ háborút könnyen meg lehetett volna akadályozni, ha a német császár, helyesebben a kamarilla megszívleli ennek a fontos poszton működő diplomatanak a tanácsait. A levelek a maguk érdekes sorrendjében itt következnek:

1912 február 10.

Véleményem szerint, ha kell, nagy áldozatok árán is, Angliával szövetséget kell kötni. Ilyen módon még mindig olcsóbban fizetjük Bülow, Bethmann és Kiderlen urak mesterkedési hibáit, mintha Tirpitz és Köster urak receptjei szerint fejlesztjük flottáinkat és ezzel beugrunk egy borzalmas háboruba.

1912 április 10.

Nem lenne kedve kis husvéti kirándulásra? Pillanatnyilag nyugalom uralkodik, minthogy őfelsége nagy kötelességtudatában kissé visszavonult. De mit mondjon az ember az áldozatkész olaszokhoz, akikkel a világ felét akarja meghódítani? Ez teljesen megfelel az instrumentum caeliről alkotott véleményének, amely az ugynevezett „alattvalókat” nem tekintik egyéneknek, mint adó és újoncszál litási gépeknek. Ez és egyéb ferde vélemények keserítik el minden kancellár életét és ez az egyetlen mentő körülmény Hollweg kancellári tanácsos javára.

Albionnal szövetséget kell kötnünk — ez kétségtelen. De ez csak akkor lehetséges, ha Németország a hadi föl szerelésre vonatkozólag megegyezik. Tirpitz azonban ezt ép úgy ellenzi, mint azok, akiknek érdekük egy háboru.

1912 szept. 16.

Minden más külügyi kérdés hátterbe vonul az angol-német feszültséggel szemben. Most aratjuk Tirpitz sárkányvetését. A gyöngge kancellár képtelen a flotta sajtóirodáját megfékezni. Véleményem szerint minden nyugodtan és hazafiasan gondolkodó publicistának kötelessége a heccelődő és lázító admirálisok ellen dolgozni. Nálunk nem is tudják voltaképpen, mit jelent egy német-angol háboru az összes résztvevőkre. Mert ha lennének is relativ győztesek — abszolút győzelmek ebben a harcban nincsenek — a „győzelem” mindenki számára a leg-súlyosabb katasztrófát jelentené.

1915 június 22.

Olasz kapcsolataim és az ottani helyzet és a hangulat ismerete révén nem volt nehéz megállapítanom, hogy a háboru kitörésekor tartanunk kellett attól, hogy Itália is belép a háboruba.

CASSA-BLOKK

minden színben és mennyiségben a legolcsóbb gyári árban kapható

SAFRUTH

könyv- és papírkereskedésben Cluj, Piata Mihai Viteazul 39

Az első időben elodázta az esetet Olaszország katonai készültségére és talán az, hogy a harcúterén jelentős sikereink voltak. Aztán jött a nagy Bülow. Ahogy már régebben megírtam, ennek az urnak mindenképpen felett állott a személye, római pozíciója, háza és asszonya. Ahelyett, hogy Rómára gyakorolt volna nyomást, Bécsre nyomott, hogy Dél-Tirolt átengedjék. Salandra és Sonnino pedig éppen elég ravaszok voltak ahhoz, hogy támogatassák ebben a vak igyekezetében. Mialatt Itália teljes erejéből fegyverkezett, Bülow még márciusban azt hitte, hogy Itália minden körülmények között semleges marad.

Ma Bülow persze mindenkinek azt mondja és írja, hogy mi milyen hibákat követünk el, de a saját hibáit, amelyekkel az egész szituációt földidézte, bülesen elhallgatta. Ismerem az efféle beszédek varázsát, hiszen egyszerűen magam is bedűltem neki. De amióta politikai ügyekben való tehetetlenségét és ostobaságát megismertem, engem ő többet meg nem téveszt. Am a nagy nyilvánosság, vagyis mindaz, aki nemzetinek és liberálisnak, agrárnak és reakciónak vallja.

A barátságatlan őszi napokor

NIVEA-CRÈME

Dörzsölje be naponta arcát és kezét ezzel a krémnel, de nem csak esténként lefekvés előtt, hanem nappal is, mielőtt kimegy az éles levegőre. A Nivea krém semmilyen pórtalaj, mivel különleges hatása a bőrtápoló esszenciájának tartalmán alapszik, amely egyetlen más krémben sem található. Anélkül, hogy fényessé tenné az arcot, a Nivea krém gyorsan és tökéletesen hatol be a bőrébe és csak az így felszívódott krém fejtheti ki jótékony hatását a bőrre.

Dobozokban: Lei 16.-, 34.-, 72.-
Tubusokban: Lei 30.-, 45.-
Enail Ziegler, Braşov-Braşo, Vaslui-ucca 43

magát, ma is rajong érte. Ófelsége is rabja ennek az elszánt, de politikailag tehetetlen egyéniségnek Angliával egyedül Bülow élte ki ilyen megboeshatatlannal gyűlöletessé a helyzetet. Tirpitz segített neki és nem utolsó sorban a felség is.

1916 dec. 24.

Bülow sokat intrikál, különösen a sajtóban. Csatlakozott a nagynémetekhez: a haszonleső nehéziparhoz, Stinneshez, Hugenberghez és szövetségeseihez, akik most nagy pénzeket adnak sajtócélokra. Ezek az emberek nagy hasznot akarnak bezebelni. Belgium anektálását akarják és a cári Oroszországgal ki akarnak békülni, sőt vissza akarnak adni neki mindent. Hallom, Bülow a békeidegáció elnöki tisztségére számít. Németországot ennél nagyobb katasztrófa nem érhetné.

Theodor Wolff ekkében hozzáteszi, hogy Monts grótot az olasz háboru óta skartba tették és kritikai vénája miatt semmibe beleszólást nem engedtek neki. Az is egyik oka volt a katasztrófának, hogy a józan szót a diplomáciának ajkán is elnémították.

Ekszerárak, órák és ezüstárak

hatóságilag engedélyezett

végkiárusítása Fenyőnél

Cluj, Piata Unirii 23, ahol az üzlet végkép feloszlik

Ötven meghívott vendég vett részt a Habsburg Ottó extrónörökös nagykorúsítása alkalmából rendezett vacsorán

Habsburg Ottó lett a Habsburg-ház új feje

Brüsszel, november 21. A Soir szerint Steenockerzeelleben tartott ünnepi vacsorán 50 meghívott vett részt. Ottó ült az asztalfőn, jobbán anyjával, balján nagyanyjával. A katonai egyenruhát viselő Ottó anyja és nagyanyja mellett Sztus és Xavér hercegek foglaltak helyet s mellettük a volt császári udvar méltóságai és az osztrák és magyar legitímisták delegátusai. A hét órákor kezdődött a vacsora beszéd nem hangzott el és a vacsora este féltnemegy órákor véget ért.

Tegnap a hivatalos szertartás reggel kilenckor kezdődött Zita excsászárné a kastély szalonjában fogadta a magyar és osztrák előkelőségeket és német nyelvű beszédben közölte ve-

lük, hogy fia, Ottó elérte teljeskorúságát és a mai naptól kezdve ő a Habsburg-ház egyedüli feje.

A háromnegyed tíz órákor megkezdődött misét Seidl udvari káplán, püspök celebrálta. Utána Te Deum volt és a püspök szentbeszédet mondott, melyben Ottó atyja, Károly néhai császár és király emlékét idézte.

Ottó az egyházi szertartás után a meghívottak előtt köszönetet mondott anyjának az iránta tanúsított szeretetért és gondosságért, majd ebéd előtt és ebéd után is anyjával együtt hosszasan elbeszélgetett a vendégekkel, akik a késő esti órákban elutaztak Steenockerzeelleből.

Az osztrák keresztényszocialista pártban a demokratikus irányzat kerekedett felül

Nyolc napon belül teljesen tisztázódik a politikai helyzet Ausztriában. December másodikára hívják össze a nemzetgyűlést

Bécs, november 21. Az osztrák keresztényszocialista párt tegnap döntő tanácskozásra ült össze. A keresztényszocialista képviselők klubjában Vaugoin kancellár referál a politikai helyzetről, amelyhez elsőnek dr. Drexel, vorarlbergi keresztényszocialista képviselő, a demokrácia egyik ismert híve szólalt fel. A keresztényszocialista klub ülésén megválasztották a klub új vezetését. Elnökké dr. Buresch tartományi főnököt, az elnökség tagjává pedig Kunschak Kollmann és Kirchegger képviselőket választották meg. A keresztényszocialista párt képviselőinek mai klubüléséről kiadott hivatalos kommuniké kijelenti, hogy a párt valamennyi képviselője az alkotmány alapján áll és a maguk részéről visszautasítják az alkotmány erőszakos megváltoztatására irányuló tendenciákat. A klub képviselői egyedül a keresztényszocialista párt programjának megtartására vannak kötelezve és minden kiválláló szervezettől

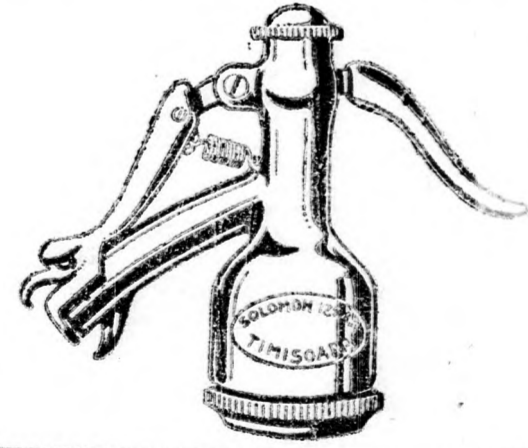
függetlenek. A keresztényszocialista képviselők klubjának ez a határozat energikus tiltakozást jelent Vaugoin radikális politikája és a Heimwehr taktikája ellen. Egyébként Buresch tartományi elnök kapott megbízást arról, hogy valamennyi politikai párttal, így a szociáldemokrata párttal is tárgyalást kezdjen a kormánytöbbség megalakításáról és erről holnap délután tegyen jelentést a keresztényszocialista képviselők klubjának. Holnap délután várják Vaugoin kancellár formális ki-mondását is, mivel az új kormánytöbbség megalakítására irányuló tárgyalások előreláthatólag hosszabb időt foglalkoztatnak.

Bécs, november 21. A keresztényszocialista Neugeheitsweltblatt szerinti politikai helyzet nyolc napon belül teljesen tisztázódik. Az új kormányzat rend és a gazdasági élet kormányása lesz a birtokfogja a mezőgazdasági körök bizalmát és szimpátiáját is. A mai osztrák minisztertanácsban a nemzeti tanács összehívásának időpontját vitatták meg. Vaugoin javaslatára kimondották, hogy a jövő hét végére javasolni fogják a szövetségi elnöknek a parlament összehívását.

A Reichspost beavatott helyről szerzett értesülése szerint a szövetségi elnök rendeletét kedden, vagy szerdán fogják nyilvánosságra hozni, amelyben az elnök december másodikán délután 2 órára összehívja a nemzetgyűlést.

Bécs, november 21. A fajvédők tüntető felvonulásokat rendeztek Bécsben a békeszerződés ellen és a német Anschluss elttették. Rendzavarás nem fordult elő.

- Uj olcsó kiadásban megjelentek:
- Makkai: Ördögcszekér 2 kötet 85 L.
- Markovits: Szibériai 2 kötet 85 L. garnizon
- Móra Ferenc: Ének a buzamezőkről 2 kötet 85 L.
- Szabó Dezso: Az elsodort falu, 3 kötet 128 L.
- Paleologue: A cár országa a nagy háboruban 3 kötet 128 L.
- Thomas Mann: A Buddenbrook ház, 3 kötet 128 L.
- Vidékre utánvétellel küldi: Lepage, Cluj

Szállítok az új egészségügyi törvény 4 §-nak megfelelő és az állami laboratórium által törvényesen talált önműködő zároszerkezettel ellátott

aluminium szifonfejeket

A patentírozott önműködő zároszerkezetet minden eddigi forgalombanlevő szifon fejre felszerelhető — Alláodon rakítaron eschgyártmányú favorit szifonfejeket mindenféle színben, patentiáros limonádésüvegek, szikviz és limonádés töltőgepek és a szakmába tartozó alkatrészek. Teljes garancia. Olcsó árak.

IZSÁK SALAMON

Első Bányai szikvizgyáros TIMISOARA, Str. Gen. Poeh 2 szám

Befejezték a s...

A V elm

Szomba

Satu-Mare—S... Az Uj Keet tu... per tárgyalásán... meglettek a vé... asztalok. Catur... kedden délbén... reggel ujra Szat... reggel előbbi hel... reanu között. A... zaporodott kett... ar országgyűlé... karestből és dr... Máramarosszige... hogy részt vegy... értettek képvis...

Miért haran

A péntek déle... azokat a tanuka... a vádirat igazol... pap a polyanai... te, hogy esend... más hatósági sz... re fogják verni... rangját és erre... mindnyájan az... templomba, hog... kal hiúsítsák m... szemita diákvez... a tanuk azonban... máramarosszige... ismerték, hogy... az antiszemita... céljából verték... son csodálatos... vissza vallomás... re összehozták... ra hivatkoztak... előtt kényszer... lomást. A ma fé... dása ellenére is... nyító erejű tanu... harangok félrev... gok elleni nyilt... törtökön ugyan... noka a bíróság... ban nyomatékos... harangzugas se... temetést nem je... gok elleni gyüle... lomban. Taga...

Taga

A délelőtti tá... sor került azok... sértetteknek a... május 5-én éjsz... len hideg volt a... fűrésztöttek a... még ma is bete... nak. A rettenet... len zsidók drám... me- vallomása... ugy a bíróság... közönsége mely... ta végig a bors... fejezetének fele... szemita pap és... azt is tagadták... hogy egyáltalán... fűrésztöttek zsidó... saság kocsisa, T... a vizsgálobíró e... ig vallotta be... fűrésztöttek, tö... való szembesíté... maradt amellet... előtt kényszer... vallomását.

A pénteki tá... harmadik rend... Egyre viagosab... a borsai esemé... egy olyan szer... nincsen szerepe... hogy a borsai... különböző rém... jobban növelté... dolkozását tud... hogy azoktól... tartson, amely... érzülettel eltel... akkor a zsidós... mán parasztok... azokat a valót...

Befejezték a tanukihallgatásokat a szatmári perben

A Visó vizében megfürösztött zsidók elmondják a május 5-iki éjszaka történetét

A két antiszemita pap, Danila és a kocsis tagadják, hogy egyáltalán jártak volna a megfürösztött zsidóknál — Egyetlen zsidó sértettet sem eskettek meg — Anderco Cuza Sándor a borsai antiszemitizmust igyekezett igazolni tanuvallomásában

Szombaton körül sor a perbeszédre

Satu-Mare—Szatmár, november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A szatmári per tárgyalásának ötödik napján újra megteltek a védők részére fenntartott asztalok. Catuneanu professzor, aki kedden délután Kolozsvárra utazott, ma reggel újra Szatmárra érkezett és elfoglalta előbbi helyét Mota és Zelea Codreanu között. A zsidó védők száma megmaradt kettővel: dr. Fischer Tivadar országgyűlési képviselővel, aki Bukarestből és dr. Fried Ábrahámmal, aki Maramaroszigetről utazott Szatmárra, hogy részt vegyen a zsidó vádlottak és sértettek képviselőiben.

Miért huzták félre a poyánai harangokat

A péntek délelőtti tárgyaláson először azokat a tanukat hallgatták ki, akikkel a vádirat igazolni akarta, hogy a két pap a polyánai paraszttal megbeszélte, hogy esendőség, katonaság, vagy más hatósági személyek közeledtével félre fogják venni a poyánai templom harangját és erre az adott jele siessenek mindnyájan az elbarrikádózott polyánai templomba, hogy szükség esetén erőszakal hiúsítsák meg a két pap és az antiszemita diákvézér letartóztatását. Azok a tanuk azonban, akik annak idején a maramaroszigeti vizsgálóbíró előtt beismerték, hogy a polyánai harangokat az antiszemita paraszttal fellármázása céljából verték félre, a mai főtárgyaláson csodálatos egyöntetűséggel vonták vissza vallomásaikat s mintha csak előre összebeszéltek volna, mindnyájan arra hivatkoztak, hogy a vizsgálóbíró előtt kényszer hatása alatt tettek vallomást. A ma felsorakozott tanuk tagadása ellenére is van a bíróságnak bizonyító erejű tanuvallomása arra, hogy a harangok félrevesztésében a hatóságok elleni nyílt lázadás jelentette. Csütörtökön ugyanis a csendőrs parancsnoka a bíróság előtt tett tanuvallomásában nyomatékosan kijelentette, hogy a harangzúgás sem istentiszteletet, sem temetést nem jelentett, hanem a hatóságok elleni gyülekezést a polyánai templomban.

Tagadják a zsidófürösztést is

A délelőtti tárgyalás további során sor került azoknak a szerencsétlen zsidó sértetteknek a kihallgatására, akiket május 5-én éjszaka, amikor még kegyetlen hideg volt a havasok tövében, megfürösztöttek a Visó vizében, úgy, hogy még ma is betegek a borzalmas éjszakai rettetés órákat átélő szerencsétlen zsidók drámai egyszerűséggel tették meg vallomásaikat a bíróság előtt és úgy a bíróság, mint a tárgyalóterem közönsége mélyen megrendülten hallgatva végig a borsai atrocitások borzalmas fejezetének felelevenítését. A két antiszemita pap és Danila Constantinnal még azt is tagadták a szembesítés során, hogy egyáltalán jártak volna a megfürösztött zsidóknál és a kiránduló társaság kocsisa, Timis Petru Banutiú, aki a vizsgálóbíró előtt legapróbb részletekig vallotta be az emlékezetes éjszakai fürösztések történetét, a sértettekkel való szembesítés során továbbra is megmaradt amellett, hogy a vizsgálóbíró előtt kényszer hatása alatt tette meg vallomását.

Egy titokzatos személy a kulisszák mögött

A pénteki tárgyalásnak volt még egy harmadik rendkívül fontos momentuma. Egyre viágosabban bontakozott ki, hogy a borsai eseményeket a kulisszák mögött egy olyan személy irányította, akinek minem szerepe a perben. Kétségtelen, hogy a borsai zsidók jogos aggodalmát különböző rémhírek terjesztésével még jobban növelték és a borsai zsidók gondolkodását tudatosan odairányították, hogy azoktól a paraszt-tömegektől is tartson, amelyek nem voltak ellenséges érzellettel ellátva a zsidók ellen. Ugyanakkor a zsidósággal barátságban élő román paraszttal között is mesterségesen azokat a valótlan és fantasztikus hira-

ket kolportáltak, hogy a zsidók támadásra készülnek a románok ellen és löszereket halmoztak fel. Ma már egyre valószínűbbnek látszik, hogy ez a kétfelé való ragalmazás és izgatás ugyanannak a kéznek a munkája, egy olyan szemé-

A pénteki tárgyalás

A pénteki tárgyalásról szóló telefonjelentésünket itt adjuk:

Péntek reggel elsőnek Mihali Gligort hallgatták ki a bíróság, aki a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy a harangok félrevesztését a papok előre megbeszéltek az antiszemita tömegekkel. Az elnök kérdéseire azonban a tanu kijelenti, hogy semmit sem tud a harangok félrevesztéséről és a vizsgálóbíró előtt kényszer hatása alatt tette meg vallomását.

Elnök: De hiszen a vizsgálóbíró előtt nem lehet erőszakra szó. Nem akarja azt mondani, hogy a vizsgálóbíró megverte?

Tanu: Nem vert meg, de fenyegetett. Azt mondta, börtönbe csukat, ha nem irom alá, amit ő mond.

Ugyanígy vall a következő tanu, Mihali Ilie is, aki azt a meglepő kijelentést teszi, hogy a vizsgálóbíró szobája előtti folyosón, valamint az előszobában szuronyos csendőrök érkáltak, mialatt vallomását megtette és a csendőröktől való félelmében irt alá mindent, amit a vizsgálóbíró eléje tett.

Ezt a tanut ezután a május 7-i állítólagos zsidó tüntetésről faggatja az elnök.

Hogyan viselkedtek a zsidók március 7-én, amikor Danila előadást tartott az iskolában — kérdi az elnök.

Tanu: A zsidók fenyegetően léptek fel és folytonosan azt kiáltották: „Megöljük Danilát.“ A diák valóságos életveszedelembe volt. Betörték annak a teremnek az ablakait, ahol Danila előadást tartott.

A tanu hazudik

A tanunak erre a kijelentésére Borgida József dr. szólásra emelkedik és a következőket mondja:

Kérem megállapítani azt, hogy a tanunak a március 7-iki tüntetésről szóló vallomása ellentétben van azzal, amit az iskolaigazgató, a csendőrőrmester, a postamester, a tanító és a jegyző vallottak. E tanuk közül, akik az iskola előtt tartózkodtak Danila előadása alkalmából, egyetlenegy sem emlékezett arra, hogy a zsidók halállal fenyegették volna meg Danilát. A legtöbb, amit állítottak, az volt, hogy az összegyűlekezett zsidók abugolták a diákok. A tanu egyébként is hazudik, mert az iskolaigazgató maga, akinek lakása az iskola épületében van, tegnap a bíróság előtt kijelentette, hogy nem az előadóteremnek, hanem az ő lakásának az ablakai törtek be az emlékezetes estén.

A zsidó védő tiltakozására a bíróság a tanu megesketést mellőzi.

A következő tanu Danciu George volt, aki szintén nem akar tudni arról, hogy a harangok félrevesztése előre megbeszélte jel lett volna és ő is arra hivatkozik, hogy a vizsgálóbíró előtt csak kényszer hatása alatt vallott.

A zsidó rendőr vallomása

Ezután Steinmetz községi rendőrt hallgatják ki tanu és sértett minőségben. Steinmetz elmondja, hogyan verte meg és akadályozta meg őt hivatalos kötelességének teljesítésében Dumitrescu lelkész, minden ok nélkül, amikor hivatalos kiküldetésben két román végre-

lyé, akinek különös érdekében állott, hogy a borsai románokat és zsidókat egymás ellen lázítsák. Nincs kizárva, hogy a per további tárgyalása során sor kerül ennek az aknamunkának a tisztázására is.

hajtót kísért. Amikor a zsidó tanu megesketésére kerül a sor, Catuneanu professzor emelkedik szólásra és kéri, hogy ne eskessék meg a zsidó tanu, mert a védelemnek nincs bizalma a zsidó tanukkal szemben, különben is Steinmetz nem csak tanu, hanem sértett. A bíróság az esküt egyelőre felfüggeszti, azzal, hogy majd később dönt.

Most Timis Vasile, az antiszemita védelem egyik tanuját szólítják az elnöki emelvény elé, aki hajmeresztően fantasztikus mesébe kezd a borsai zsidók „harci készülődéseiről“.

Fantasztikus rémmesék a zsidók harci készülődéseiről

Háromszázezer lej vérdíjat ígértek a zsidók a csendőröknek, — mondja a tanu — hogy tegyék el Danilát láb alól.

A megfürösztött zsidók elmondják a tragikus éjszaka történetét

Az elnök egy pillanatig gondolkozik, ezután egy kézlegyintéssel intézi el az incidenst, majd beszólítja Stern Juda Hersch 60 éves borsai zsidót, akit május 5-ikén éjszaka elsőnek huztak ki ágyából és fürösztöttek meg. Mota nyomban szólásra jelentkezik és azt indítványozza, hogy azokat a zsidókat, akik azt állítják, hogy vízbedobták őket, ki se hallgassák, mert a sértettek vallomása nem lehet perdöntő. A bíróság azonban elutasítja az indítványt és megkezdi az öreg zsidó kihallgatását, akinek tragikus vallomása láthatóan mély impressziót kelt a tárgyalóterem közönségében.

Stein Juda Hersch elmondja, hogy Polyánán tul lakik egy domb tövében, egész a havasok alján, messze a falutól s a közvetlen környéken ő az egyetlen zsidó. Május 5-ikén békésen feküdt le, éjfél tájban egy szekér érkezett a háza elé, amelyet Timis Petru Banutiú hajtott. A szekeren ült Dumitrescu, Danila, Berinde és Berindé. Lakása ajtaja be volt zárva, ő arra ébredt fel, hogy az ajtót valaki betörte. Riadtan ült fel az ágyában és szembetalálta magát Timis Petruval, aki elmondotta, hogy ő térte be az ajtót, valami urakat hozott a szekeren, akik beszélni akarnak vele.

Revolverrel és késsel támadtak rám

Kintasítottam Timist a házból — mondja, — mire néhány pere múlva Constantinnal Danila és Dumitrescu jöttek be a szobámba. Dumitrescu revolvert szegezett rám, Danila pedig egy kést tartott felém és rámkialtottak, hogy azonnal lelépjek, ha nem megyek velük ki. Megrémültem engedelmessé lettem a fenyegetésnek, kimentem a diákkal és a pappal, akik kényszerítettek arra, hogy ugorjam bele a Visó vizébe. Berinde és a felsége ez alatt a szekeren tartózkodtak és onnan kiáltották kinzóimnak, hogy dugjanak minél mélyebben bele a vízbe.

Amikor esontig fagyva kivergődtem a vízből, Dumitrescu és Danila rám kiáltottak, hogy keressem fel az összes

A borsai zsidó fiuk parasztruhába öltözöttek és úgy kénkedtek a papok után.

Az antiszemita védők kérdésére a tanu azt is elmondja, hallott arról, hogy a zsidók óriási mennyiségű löszert gyűjtöttek össze. Ennek a tanunak a vallomásából is megállapítható, hogy milyen kitalált rémmesékkel izgatták a borsai román paraszttal, nemcsak az antiszemita agitátorok, hanem olyan valaki is, akinek személyét egyelőre még jótékony homály fedi.

Borgida dr. keresztkérdések alá fogja a rémmesékkel előhozakodó tanut, mire Mota és Borgida dr. között összetűzésre kerül sor. Mota a következőket mondja:

Mit irt a Szatmári Ujság

A Szatmári Ujság abban az időben, amikor még Borgida dr. tulajdona volt, egy vezércikket közölt, amelyben azt írta, hogy Dumitrescut és Danilát le kell lőni, mint a veszett kutyákat. Ebből is megállapítható, hogy a provokáció a zsidóság, de elsősorban a zsidó vezetők részéről történt.

Borgida: Ez a cikk nem tartozik a tárgyalásra. Különbösen is tűz után íródott, amikor már nem volt kit provokálni. Egyébként a cikk nem úgy szól, ahogy azt a védő ur idézi. Az volt abban a cikkben írva, hogyha beigazolódnék, hogy Danila és Dumitrescu felbujtására gyűjtötták volna fel a falut, akkor megérdemelnék, hogy lelőjjék őket.

Dr. Fried Ábrahám: Közölnöm kell a bírósággal, hogy a vádiratban említés sincs arról, hogy az antiszemita tömegek Chindris főügyész és Juga prefektussal is szembeszálltak, amikor azok a rend helyreállításra érdekelében Borsára érkeztek. A bíróságnak ezt a hatóság elleni erőszakot tárgyalnia kellene.

Mota: Ez nem tartozik a zsidó vádlottak védőjére. A zsidó védők csak védelem érdekében beszélhetnek itten, de nem a román vádlottak ellen.

Stein Juda Hersch dadogva, elhaló hangon teszi meg vallomását. Még ma is testileg-lelkileg betegek a szörnyű kínzásnak, orvosi bizonyítványt sem tudott szerezni, mert nyolc álló hétig nyomtat emberektől és falutól távol az ágyát. A zsidó tanu sorra szembesítik a vádlottakkal, akik a legcinikusabban tagadnak le mindent és azt állítják, hogy egyáltalában nem is jártak Stein Judánál.

Nem fél Istentől, Tisztelendő Ur?

Az öreg zsidó csaknem sirva kiált Dumitrescu felé:

— Az Isten szerelmére, tisztelendő ur, hogy mondhat ilyesmit, hát nem fél Istentől?

Ezután a kocsisal szembesítik Stein Judát és az elnök elébe tárja, hogy a vizsgálóbíró előtt bevallott mindent. Timis Petru ránt egyet a vállán:

— Nem jártunk zsidóknál — mondja.

Elnök: Hát hol jártok?

Timis: Lakodalomba vittem akkor este a papokat és a diákok.

Elnök: Miért vallottál be mindent a csendőrkapitány előtt?

Timis: Mert fenyegetett. A hajamat tépte, úgy kényszerített.

Elnök: És a vizsgálóbíró is kényszerített?

Timis: A csendőrök ráparancsoltak, hogy a vizsgálóbíró előtt ugyanazt mondjam, amit nekik vallottam.

A másik két megfürösztött

Ezután a fürösztés másik áldozata kerül kihallgatásra, Stein Slomo Chaim aki elmondja, hogy amikor az ágyból kirángálták, Danila rákiáltott, hogy rögtön csomagoljon és menjen Palesztinába, majd azon a címen, hogy megkeresztelik, kényszerítették, hogy kétszer egymásután ugorjon a hidról a Visó vizébe. Ujra izgalmas szembesítésre kerül a sor, a papok kórusban kiáltják:

— Nem igaz! Nem igaz! Nem voltunk ott! Nem csináltunk semmit!

Hasonlóképpen tagad Timis Petru is. Ezután Gancz Lenke teszi meg tanuvallomását, aki elmondja, hogy amikor május 5-ikén éjszaka a két pap és az antiszemita diák berontottak a házukba, az anyjuk félelmében eljűlt, őt hájánál fogva ráncigálták ki az ágyból az uccára, az egész család még ma is betegek a történeteknek. Másnap el is költöztek a házból, mert nem mertek tovább ott lakni.

Vegyen cluji Mentősorsjegyet 100 lejért 1 milliót nyerhet készpénzben

HUZÁS 1930 DECEMBER 21. NYEREMÉNYEKET ALBINA BANK FIZETI
Hivatalos nyeremény jegyzék lesz kinyomatva. Vidéki rendeléseket 117 lei előzetes beküldése ellenében a Sorsjegyiroda CLUJ, Str. Memorandului 16 sz. eszközöl

1930 november 22.

őszi napokon

CRÉME

kezet ezzel a krémmel, lótt, hanem nappal is. Nivea krémet semmi sem sa a bőrtápoló eucerin etien más krémben sem e tenné az arcot, a Nivea ol be a bőre és csak az jótékony hatását a bőre.

34. — 72. —
Lei 30. — 45. —
Vasuti-ucca 43

keresztényszocialista

ának ez a határozat zást jelent Vaugon ja és a Heimweh gyébként Buresch tá pot megbizást arci politikai párttal, ig a párttal is tárgya ormánytöbbség meg ról holnap délutáni keresztényszocialist ak. Holnap délutáni kaneclár formális Maramaroszigetről utazott Szatmárra, hogy részt vegyen a zsidó vádlottak és sértettek képviselőiben.

21. A keresztény

étsweltblatt szerin nyolc napon belül tel Az új kormány a j élet kormány a lesz gazdasági körök b ját is. A mai osztrák a nemzeti tanos lópontját vitatták slatára kimondottak, egere javasolni fog nöknek a parlament

avatott helyről szeri int a szövetségi el den, vagy szerien ra hozni, amelyben masodika délután 3 nemzeti gyűlést.

l. A fájvédők tegnap kat rendeztek Bocas s ellen és a német Rendzavarás nem

ban megjelentek:

ögszekér 2 köt. 85 L.

zibériai 2 köt. 85 Lei

arnizon

ókról 2 kötet 85 Lei

3 kötet 128 Lei

a nagy háboruban 128 Lei

ház, 3 kötet 128 Lei

vétellel küldi:

e, Cluj

ségügyi törvény 45

állami laboratóri

talált önműködő

tel ellátott

lionfejeket

iködő zárószereke

szalonbanlevő szifon

Allandóan raktáron

ort szifonüvegek

patentáros limoná

limonádés töltögé

tartozó alkatrészek

Olesó árak

LAMON

vikvizgyáros

en. Foch 2 szám

A diák és a két pap zsidót keresztel

Szembesítés során megismétlődnek az előbbi jelenetek, mire az elnök beszólitja a leány bapját, Gancz Beert, aki minden tagjában reszkette teszi meg tanuvallomását, hogy milyen középkori barbársággal kintozták meg. Elmondja, hogy kihurcolták a Visóhoz és revolverrel fenyegetve, kérdezték meg, hogy milyen vallásu akar lenni, görögkatolikus, vagy görög keleti. Amikor nem válaszolt, bedobták a Visóba. Danila lett a keresztapja és elkeresztelték Stefanak.

Mikor kívánszorogtam a vízből, meg kellett csókolnom a keresztet és kényszerítettek, hogy kezet csókoljak a két papnak és a diáknak is.

A szekeren — folytatta ezután tanuvallomását — ott ült Berindené. Tudtam, hogy az asszonyoknak könyörületesebb szívük van és ezért hozzá rimáncodtam, ne bántsanak, könyörüljenek rajtunk, hiszen látják, hogy anyánk, aki szivbajos, félholtan fekszik az ágyban. Hiába sirtam, testvéretem a hajánál fogva rántották ki az ágyból, nekem pedig be kellett ugranom a Visó vizébe.

A szembesítésnél a papok és Danila újra semmiről sem akarnak tudni. Du-

Lakodalommal igyekeznek igazolni az antiszemita papok alibijét

A délutáni kihallgatásokat Dumitrescu lelkész egyik montótanujának kihallgatásával kezdték meg. Mint fentebb említettük, a két pap és Danila, valamint fuvarosok azt hangoztatták, hogy a május 5-i éjszakán annál is inkább nem követhettek el zsidóvéreket, mert lakodalmon voltak. Dumitrescu tanuja most ténylegesen alibit igyekezett igazolni a papok és Danila számára, azt állítva, hogy a papok azon éjjel fivérének lakodalman voltak. A tanuvallomás érthető feltűnést keltett, mert nyilvánvaló, hogy a papok a lakodalom előtt is végigverhették a zsidókat, amelyhez egyébként kétség sem férhet. A délutáni tárgyalás másik fontos tanuja Anderco Cuza Sándor volt, aki eredetileg nem

mitrescu cinikusán nevet:

— Mese ez kérem — mondja az elnök felé. Zsidó trükk, csak úgy kitalálták az egészet.

Gancz Chaim Beer remeg az igaztottságtól:

— Hát nem fél Istentől, tisztelendő ur, letagadni azt is, hogy nálam jártak?

Nem esketik meg a zsidó sértetteket

Valamennyi zsidó sértett kihallgatásánál újból dönteni kell a törvényszéknek az eskü kérdéséről. Mota minden esetben tiltakozást jelentett be:

— Nem lehet megesketni ezeket a zsidókat — mondotta — egyrészt, mert sértettek, másrészt egy sem tudja orvosi bizonyítvánnyal, vagy láttelellyel igazolni sérüléseit.

Igaz viszont, hogy tegnap az orvosi bizonyítvánnyal rendelkező sértettek megesketését azon a címen kívánta elutasítani, hogy a bizonyítványt zsidó orvos állította ki.

A bíróság minden egyes esetben úgy döntött, hogy az esküt egyelőre felfüggeszti és később dönt arról, vajjon megesketi a sértetteket.

volt tanunak beidézve és az antiszemita védelem kérésére idézték be utólag. Anderco Cuza vallomása az antiszemita védelemnek szüksége is volt, mert a volt szenátor alátámasztotta az antiszemita védelem erőfeszítéseit és minden igyekezetével nekik vallott.

Gavrila Buhau az első tanu, aki elmondja, hogy május 5-én este Danila, Dumitrescu és Berinde az ő fivérének házában vettek részt egy lakodalmi ünnepségen. Ugyanezt vallják fivéréi, Petru és Dumitru Buhau is. A védelem taggatja a tanukat arra vonatkozólag, hogy hány órákor ért véget a lakodalom, ezek azonban erre a kérdésre nem tudnak felelni.

Anderco Cuza Sándor

a zsidók és Juga prefektus ellen vall

Anderco Cuza Sándor, volt szenátor a következő tanu, aki elmondja, hogy a két letartóztatott futár, Mihai Străfunda és Timis Vasile az ő emberei, becsületes parasztemberek, akiket ártatlanul tartóztattak le. Mihai Străfunda derék és értelmes ember, aki a nemzeti-parasztpárt listáján a második volt a községi tanács választásokon.

Ez a két paraszt tudvalevőleg futárszolgálatot teljesített Danila és a borsai agitátorok között. Egy alkalommal két levelet hozott, az egyiket Anderco Cuza Sándornak, másikat Berinde lelkésznek.

A borsai románok nyomorúságos sorsa

Az elnök kérdéseire felel ezután Anderco. Elmondja, hogy a borsai románság borzalmas nyomorban él, a kamatozók 40-től 100 százaléig terjednek, fokozza a nyomort az üzletieskedés, ami nemcsak a zsidók, de fontos román személyek között is divik. Juga prefektus üzletlarsa Werczberger Saul Lébnak, aki egyébként pénzhamisításért már büntetve volt. Az egész gyűlölködést a faluban Juga inspirálja, aki Werczbergerrel együtt egy erdőgyben pereskedett a faluval. A falu érdekeit legvehemensebben Străfundu védte. Ezért tartóztatták le Străfundut és ezért verték véresre a csendőrök.

Elnök: Vannak román uszorások is? Anderco Cuza: Nem tudom, lehetséges.

Az elnök kérdéseire elmondja, hogy hatvanegy éve él Borsán. Ezalatt az idő alatt a viszony a románok és zsidók között jó volt, csak arra emlékszik, hogy

negyven-ötven évvel ezelőtt ellenségeskedtek. A zsidók az utolsó ötven évben szaporodtak el Borsán. Édesanyja, aki 90 évet élt, mondta el neki, hogy 1848-ban csak 6 zsidó család élt Borsán. Ma pedig 3500 zsidó élt itt, akik birtokukba kerítették a vagyont.

— Borsá határa — mondja Anderco

Dr. Fried Ábrahám, Pop Simon birtokáról és a kisajátított zsidó földekről

Dr. Fried Ábrahám emelkedik szó-lásra ezután és néhány olyan kérdést intézett a tanuhoz, amelyek egyenesen megdöbbentették az antiszemita védelemet.

— Van-e tudomása arról a tanunak, hogy él Felsővisón egy földbirtokos, aki nem zsidó? Ez a földbirtokos Pop Simon és Maramaros legnagyobb birtokának tulajdonosa. Harminezer holdja van ennek az embernek és Felsővisótól egészen a bukovinai határig, 60 kilométernyi terjedelemben övé az országút. Tudja-e a tanu, hogy az agrár-reform során 78 százalékát sajátították ki a zsidók földjeinek és ugyanakkor meghagyták a nemzsidó Pop Simon 30 ezer holdas birtokát. Van-e tudomása arról a tanunak, hogy Maramarosban ezelőtt a román munkások ezreinek teremtettek munkaalkamat a zsidók. A tanu, aki a Banca Maramuresana igazgatója és tisztában van a megye pénzügyi helyzetével, jól tudja mindezeket és mégis elhallgatja a valóságot, hogy rosszhiszemű vallomásával súlyosbítsa a zsidó vádlottak helyzetét.

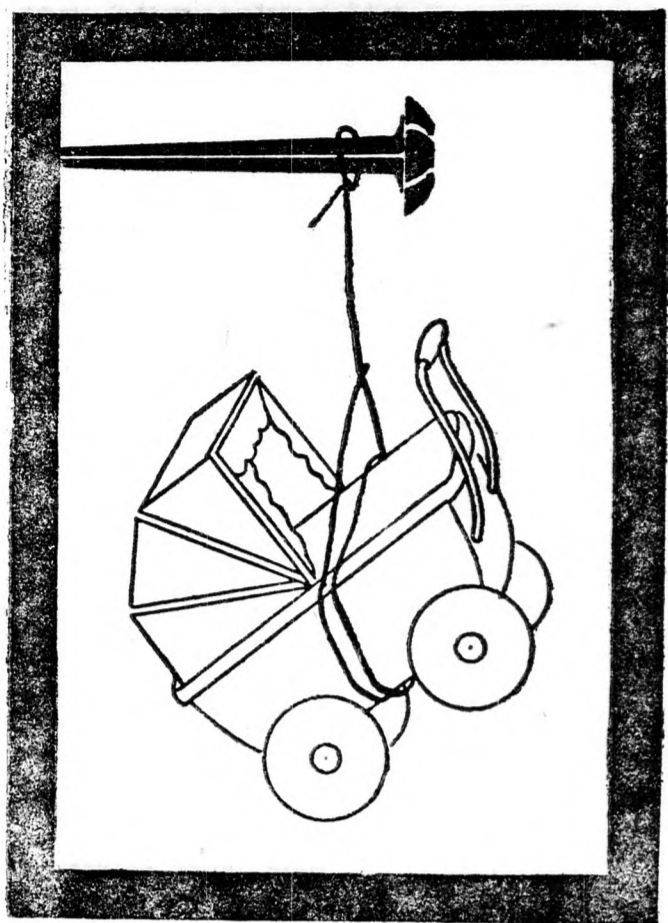
Tulhalmozott raktár miatt nagy árleszállítás

Eredeti GILETTE penge 10 drb 90 lej 100 drb 850 lej „Unicum” önbortváló penge, föltétlenül van olyan jó, mint az eredeti Gilette, 10 drb 70 lej. 100 drb 650 lej. „CITTO” hajvágógép 1 drb 96 lej. — Prima solingeni szabó-olló, 9 colos, 1 drb 170 lej. Garantált prima solingeni alpaca evőeszköz, 6 személyes garnitúra, 24 drb 850 lejtől. Zsebkések, ollók, hentes és konyhakések, hasonló elcső arakon.

Áruim jóminőségét cégem 66 éves jóhírnevével garantálom!
Kun Mátyás Fia Cluj, Cal. Victoriei 2

Semori

BIZTONSÁG-TABLETTÁK

Semori

BIZTONSÁG-TABLETTÁK

Cuza Sándor — 84 ezer katasztrális hold. Ebből 34 ezer a zsidóké. Borsá körül negyven havas fekszik, amelyek közül kettő van román kézen, míg a többi a zsidóké. A románság a legnagyobb nyomorban él és ki van téve a zsidó uszorásoknak.

Danila, a derék hazafi

Anderco Cuza ezután elmondja, hogy Danilát, mint derék hazafit ismeri, akinek egyetlen célja az lehet, hogy a románság helyzetét feljavítsa. Nincs tudomása arról, hogy Danila izgatott és beszédei átlépték a törvényes kereteket.

Dr. Fried Ábrahám szavai mely benyomást keltek a törvényszékre és zavarba hozták Anderco-Cuza Sándort, aki lesütött szemmel jobbnak látja nem felelnia védő kérdéseire. Dr. Fischer Tivadar szöri fel ezután azt a kérdést Cuza Sándornak, tud-e arról, hogy Danila március 7-e előtt mit csinált Maramarosszigeten. Anderco erről nem tud.

Egy perdöntő tanu Jelentésként tanukihallgatások után This Moise nevű paraszt mondja el annak az izgalmas éjszakának a történetét amikor Stein Slomo Chaim házról-házra járt a faluban és figyelmeztette a zsidókat arra, hogy Danila a Polyánán összegyűlt parasztság élén meg akarja roharni a zsidóságot és még az éj folyamán menekülniük kell Borsáról.

A vallomás élénk feltűnést keltett a tárgyalóteremben, amelynek egy része az antiszemita tanuvallomások hosszú sora után hazugságnak minősítette a zsidó tanuk kijelentéseit. This megesketik vallomására. Mihai Grigore román paraszt a következő tanu, aki a vizsgálóbíró előtt ugy nyilatkozott, hogy a papok félreverték a harangokat, amikor Polyánába kellett a parasztnak gyülekezniük. Ezt a vallomását a mai tárgyaláson Mihai Grigore visszavonta. Mihai Grigore volt a borsai per utolsó tanuja, ezután már csak a mellékkörülményeket világítja meg a törvényszék.

A szatmári törvényszéki elnök különös szakértői véleménye

Általános feltűnést kelt dr. Borchis törvényszéki orvos vallomása, akinek a bíróság felmutatta Gancz és Pollák sérüléseiről felvett orvosi látletet. Borchis kijelentette, hogy az egyik bizonyítvány adatai nem valószínűek.

mert a diagnózis szerint a sérülések nem husz napon túl, hanem 14-15 napon belül gyógyulnak.

Ügyész: Nem értem, hogy állíthat ilyesmit doktor ur, anélkül, hogy látna a sértetteket. Hiszen az orvosi bizonyítványokat szintén hatóságai orvos, Maramarossziget tisztii főorvosa állította ki.

Felolvassák a csendőrkapitány vallomását

Ezután a törvényszék a távollévő tanuk írásbeli nyilatkozatait olvassa fel. Elsőnek Sfetea Károly csendőrkapitány vallomása következik. A csendőrkapitány elmondja vallomásában, hogy június 16-án megjelent Borsán. Itt legizgaltatta azokat a diákokat, akik Jasiból és Galacból jöttek Borsára, hogy Danilának az antiszemita agitációban segítségére legyenek. Konstatálta, hogy a diákok nem jelentkeztek a hatóságoknál, miért is a községhezára invitálta őket, ahol elkobozta irataikat. Amikor elindultak, a két pap is velük jött és Berinde rendeletet adott a harangozóknak, hogy verje félre a harangokat. Ekkor mintegy 300 főnyi tömeg gyűlt össze kaszákkal és kapákkal felfegyverkezve, körülverték a csendőröket. A csendőrkapitány felszólította a tömeget, hogy oszlojon szét, mire Mihai Grigore Pagu felrelokte a kapitányt, a tömeg pedig kényszeríteni akarta a csendőröket, hogy bocsássák szabadon a diákokat. A tömeg fenyegető magatartása miatt a csendőrkapitány kénytelen volt szabadon engedni őket. A tömeg élén Berinde felesége agitált a legvehemensebben.

Berinde tagadja a csendőrkapitány nyilatkozatában foglalt vádakot

Az elnök a nyilatkozat felolvasása után felszólította Berindét, hogy szóljon hozzá Sfetea vallomásához. Berinde ekkor nacionalista szavakban bővelkedő szónoklatba kezd, amely éles kirobbanás volt a zsidók ellen. Berinde azt próbálta hangoztatni, hogy a nép könyörgött a csendőrkapitányoknak, hogy ne vigye el a papokat, mert a zsidók meggyilkolják őket, ha éjszakának idején elviszik. A kapitány csak röhögött rajtuk.

Az elnök félbeszakítja Berindét és megvonja a szót tőle azzal, hogy ne beszéljen a védőügyvédek helyett, akik holnap ugysis elegendő fognak beszélni.

Még néhány nyilatkozatot olvasott fel ezután a törvényszék, majd Erdős tanácselnök holnapra napolta a per tárgyalását. Negyvennyolc nyilatkozatot fognak felolvasni, mielőtt a perbeszédet megkezdik.

Bucuresti-B (Az Uj Kelet biakban a regkelő vezetőszenmondja el vélemusról és a roproblémáiról. A tólt be az orszintelaktuális dalmi köröbbe ezen felül Zjőcsengési nev ily nemcsak föld zsidóságát az intervjú, a tudósítójának

— Nem látó — milyen bef antiszemizmus a külföldön v niai zsidóság sára. Azt a amely a zsidó mán a zsidó éppen az jellegek, konjunkt szüntek a zsid lenni.

Másszóval: a ritkozik többé sára. A zsidó ményezései saj erednek és ez befolyásolják. nem attól a n törvények ál elő, hanem a midőn mi ne ján megláttuk kaptunk, ame jártak. A zsid jog megadásá emancipáció!

A kétezeré egyébként is az antiszemité jesen céltal zsidó politika sem tekinthe minden időbe minden tábor eredményes e megek figyel realitásokról mára az előr lentette, más közül szolgál Voltak végül antiszemitizm fecsegő, felü nimbuszával

Oleső ez az a költségeit es szok és zsidó Az antisze formái válto szonyok álta ban állandó próbáltak az szemitizmus formájával s antiszemitizm tünt el, nem gült, de ma mert megfél államok am a közvélemő hogy általa rökét.

Nevezzen eszközt is, a tizmussal sz volna és be tem. Egésze sek meg nel kai sarlatán ról származ szemitizmus ugyanazoka amelvek má mondották.

Ami a z életben val

A. L. Zissu a Zsidó Távirati Iroda ankétján

„Az antiszemita elleni küzdelem hiábavaló és nem lehet a zsidó politika főfeladata“

Öntudatos zsidó politikát csakis egységes, önálló zsidó politikai szervezetben lehet folytatni — A Zsidó Parlamenti Klubra vár a feladat, hogy ezt a zsidó politikai szervezetet létrehozza

Bucuresti—Bukarest november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az alábbiakban a regáti zsidóságnak egy előkelő vezetőszemélyisége: A. L. Zissu mondja el véleményét az antiszemitaizmusról és a romániai zsidóság aktuális problémáiról. A. L. Zissu vezetés szerepét tölti be az ország gazdasági életében, intellektuális kvalitásait román társadalmi körökben is elismerik és mind ezeken felül Zissu, mint jótollu író is jócsenget nevet szerzett magának és így nemcsak Románia, hanem a külföld zsidóságát is méltán érdekelheti az az interjú, amelyet az ITE bukaresti tudósítójának adott.

Hol kezdődik a zsidóság emancipációja

— Nem látom be — mondotta Zissu — milyen befolyást gyakorolhatna az antiszemitaizmusnak Romániában, vagy a külföldön való fellángolása a romániai zsidóság politikájának irányítására. Azt a mélyreható változást, amely a zsidó nemzeti reneszánsz nyomán a zsidó közéletben bekövetkezett, éppen az jellemzi, hogy külső jelenségek, konjunkturák és jelenségek megszüntek a zsidó politika döntő tényezői lenni.

Mással: a zsidó politika nem szorítkozik többé támadások kiparizálására. A zsidó politika aktív lett, kezdeményezési saját teremtő ideológiájából erednek és ezért külső inspirációk nem befolyásolják. A mi emancipációnk nem attól a naptól származik, midőn a törvények állampolgárokká léptettek elő, hanem attól a pillanattól kezdve, midőn mi nemzeti újjászületésünk útján meglettünk azt, hogy olyan jogokat kaptunk, amelyek nekünk jogosan kijártak. A zsidó közélet nem a választói jog megadásával, hanem a mi belső emancipációnkkal vette kezdetét.

Az antiszemita elleni harc: céltalan

A kétezer éves gálut tapasztalatai egyébként is megtanítottak arra, hogy az antiszemitaizmus elleni küzdelem teljesen céltalan és éppen ezért még a zsidó politika másodrendű feladatának sem tekinthető. Az antiszemitaizmus minden időben, minden országban és minden táborban kényelmes és mindig eredményes eszköz volt arra, hogy a tömegek figyelmét a tényleges politikai realitásokról eltereljék. Sok ember számára az előrejutás biztos lehetősége jelentette, másoknak viszont védelmi eszközzel szolgált súlyos hibák takarására. Voltak végül olyanok is, akiknek az antiszemitaizmus arra volt jó hogy egy fesség, felület és olesó bazilisság nimbuszával vegyék körül magukat. Olesó ez az antiszemitaizmus azért, mert költségeit csak zsidó fejek, zsidó pajezsok és zsidó pénzek viselték.

Az antiszemitaizmus megnyilatkozási formái változnak ugyan, de egy, a viszonyok által meghatározott körforgásban állandóan ismétlődnek. Sorban kipróbálták az összes ellenszereket az antiszemitaizmus minden megnyilatkozási formájával szemben. Az eredmény? Az antiszemitaizmusnak nemcsak, hogy nem tűnt el, nemcsak, hogy meg sem gyöngült, de ma hatalmasabb, mint valaha, mert megfelel az emberek klikek és államok ama szükségességének, hogy a közvélemény figyelmét eltereljék és hogy általa felfrissítsenek bizonyos köröket.

Nevezzenek meg nekem akár egyetlen eszközt is, amelyet eddig az antiszemitaizmussal szemben ki ne próbáltak volna és be fogom ismerni, hogy tévedtem. Egészen addig azonban engedésemék meg nekem, hogy mindenkit politikai sarlatánnak, vagy egy más plánétáról származónak tartsak, akik az antiszemitaizmus leküzdésére ismételtelen ugyanazokat az eszközöket ajánlják, amelyek már százszor és ezerszer csődöt mondtak.

Ami a zsidóságnak a romániai közéletben való részvételét illeti, meg kell

állapítani, hogy a zsidók a polgári jogok elnyeréséért folytatott küzdelmet nem azzal vívták meg, hogy a romániai közélet mai csunya életformái örök időkre fenn fognak maradni. A ma létező pártokon belül azonban, amelyekben csak megtürik őket, mert szavataikra szükségük van, elenyésző kisebbséget képeznek, amely kisebbségeket az

uralkodó általános atmoszférának szükség szerűen inficiálni kell. Csak saját pártjukban megszervezve volna megadatva a zsidóságnak a lehetőség, hogy a tisztább közélet iránti kívánságuknak kifejezést adhassanak.

Az összes zsidóknak egyetlen pártban való tömörülése azonban nemcsak ebből az általános etikai és polgári szempont-

A CFR takarékosági szempontból március 1-ig beszüntet negyven személyvonatot

Bucuresti—Bukarest november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR vezérigazgatósága takarékosági szempontokra való tekintettel elhatározta, hogy 1931 március elsejéig negyven személyvonat-járatot beszüntet. Ez a határozat különösen a helyi érdekű for-

galmat sújtja, amelyet a vonatokat beállításuk csaknem teljesen meg fog bénítani. Mindenesetre csak rövidjáratu vonatokat beszüntetéséről van egyelőre szó, de nincs kizárva, hogy rövidesen újabb vonatjáratok is erre a sorsra fognak kerülni.

ból volna kívánatos. A zsidó követelések politikáját — féltve, hogy van valaki, aki ezeket a követeléseket kikristályosítja — nem lehet úgy folytatni, hogy ma egyik és holnap a másik párttól koldulunk ki valamit ezekből a követelésekből, — amikor még az a veszély is fennáll, hogy holnapután összefognak az összes politikai pártok és együttesen visszavonják a zsidóknak adott könyöradományait. A zsidók politikája — mint minden közösség politikája — folytatónak és egyenes vonalúnak kell, hogy legyen.

A Parlamenti Club hívatása

E politika irányítását olyan szervezetre kell bízni, amely működését kizárólag ennek a feladatnak szenteli és amely koncentrálni tudja a ma különböző pártok között szétforgácsoló zsidó szavazatokat.

Az egyetlen romániai zsidó politikai szervezet, amely véleményem szerint becsületesen egy ilyen szervezet létrehozásán fáradozik: a Zsidó Parlamenti Club.

Nemzeti koalíciós kormány alakul Angliában a munkanélküliség problémájának megoldására?

A szovjet-dumping ügye az angol lordok házában — A bányászszövetség ellentáll a bérleszállít követeléseknek

London, november 21. A lordok háza tegnapi ülésén Newton lord szóba hozta a szovjetdumpingot és követelte, hogy az angol kormány tegyen közzé azokat az adatokat, amelyek az általános kényszer munka révén előállított export termékek ügyében Oroszországról beszerzett. Parmoor, Ponsonby lordok viszonzásai után Newton lord fenn tartotta magának a jogot arra, hogy a kérdésre még visszatérhessen.

London, november 21. A Star megbízhat, forrásból azt a hírt közli, hogy a

három parlamenti pártban megbeszélések folynak koalíciós alapon megalakítandó nemzeti szükség-kormányának létrehozatalára. A terv nem irányul Maedonald ellen, de tény, hogy az összes pártok aggasztónak tartják a munkanélküliség folytonos nagyarányú növekedését, amelyet talán összefogás útján enyhíteni lehetne. Szó van arról, hogy elfogadják a probléma megoldása tekintetében a liberális párti elgondolás szerinti alapelveket, amely módszert a konzervatívok többsége már eddig is

figyelemre méltónak tartott.

London, november 21. A bányamunkásszövetség végrehajtóbizottsága ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a végsőkéig ellent állanak a bányatulajdonosok bérleszállítási követelésének és nem fognak belemenni abba sem, hogy a hét és fél óras munkaidőt újra fel emeljék. Cook főtitkár lelkesedés közben jelentette be a végrehajtó bizottságnak, hogy a nemzeti ipari tanács néhány napon belül megalakul.

Feltűnően sok gyilkosság és rablótámadás Párizsban

Párizs, november 21. A francia fővárosban az utóbbi napokban feltűnően sok gyilkosság és rablótámadás történt. Szerda déltől csütörtök délig nem kevesebb, mint három rablógyilkosságot és egy gyilkossági kísérletet követtek el. A legrettegesebb gyilkosságot a központi vásárcsarnok közelében fedték fel, ahol egy pincehelyiségben fejmelküli holtestet találtak.

A pince régebben hirhedt lebuji volt, ahol most egy banánkereskedő rendezkedett be. A banánraktár berendezése közben tíz centiméterrel a föld alatt esontvázat találtak, amelyen még husz darabok lógtak. A fej nyomtalanul eltűnt. Semmi kétség sem fér hozzá, hogy a pince büneselmény színhelye volt, nem valószínű azonban, hogy a rejtélyes gyilkosságra valaha is fény derül.

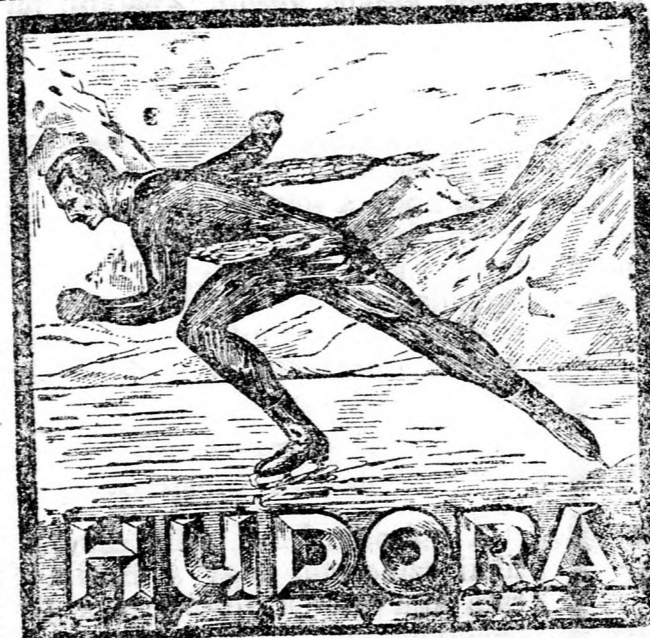
Vakmerő rablótámadás történt esü-

törtökön kora reggel az egyik vendéglőben is, ahol a vendéglősnő éppen azal volt elfoglalva, hogy összeszámolja az előző napi bevételt.

Két ismeretlen férfi megtámadta az asszonyt, vasdoronggal leütötte és elrabolta az egész pénzt, mintegy hater frankot. A vendéglősnő a déli órákban behalt súlyos sérüléseibe. A rendőrség nyomában van a tetteseknek. Két Párizsban élő arabot gyanúsítanak a gyilkossággal.

Az orosz hócipő-dumping belsővilágításban

A hócipő beszerzése már nagyon is időszerű, érthető módon tehát nagy érdeklődést keltett a közönségnél az orosz dumpingszállítványokra vonatkozó híradás. A hócipő nálunk nagy cikk és ezért érdeklődünk az ausztriai Wimpas sing gyár romániai telepénél a dumping romániai hatására vonatkozólag, ahol a következő felvilágosítást kaptuk: „A mi cikkünkben az orosz dumping nem jelent az árak letörését, mert az európai ipari válság árcsökkenő tendenciájával összhangban mi is megfelelő árrakkal jöttünk ki és áraink nem magasabbak az orosz hócipők árainál, minőség tekintetében pedig már hosszú idek óta eredménytel vesenyzünk Oroszországgal. Az „orosz dumping“ vészkiáltásnak Bukarestből származó reklám-magyarazata van és kötelességünk a fogyasztó közönséget figyelmeztetni, hogy a „verseny“ még nem „dumping.“

Már most
szerezze be szükségletél
téli-sport cikkekben
Si,
ródl,
korcsolya
Nagy választék!
Olcsó árak!
Schuster Emilnél Cluj

ut a sérülések
nem 14-15 na-
hogy állíthat
kül, hogy látná
orvosi bizonyít-
sági orvos, Má-
borvosa állítot-
a csendőrkapi-
ását
a távollévő ta-
táit olvassa fel.
y csendőrkapi-
ezik. A csendőr-
omásában, hogy
Borsán. Itt le-
kokat, akik Ja-
Borsára, hogy
ita agitációban
onstatálta, hogy
tek a hatóságok-
házára invitálta
ataikat. Amikor
s velük jött és
tt a harangozó-
a harangokat.
yi tömeg gyült
kkal felfegyver-
csendőroket. A
totta a tömeget,
e Mihai Grigore
tányt, a tömeg
arta a csendőro-
abadon a diáko-
y magartatása
y kénytelen volt
A tömeg élén
a legvehemen-
lja a csendőrka-
tkozatában fog-
ozat felolvasása
let, hogy szóljon
hoz. Berinde ek-
kban bővelkedő
és kirobbanás
nde azt próbálta
ep könyörgött a
gye ne vigye el
k meggyilkolják
éjén elviszik. A
rajtuk.
a Berindét és
zzal, hogy ne be-
k helyett, akik
gnak beszélni.
ozatot olvasott
ek, majd Erdős
apolta a per tár-
e nyilatkozatot
tt a perbeszéde-

Briand hosszabb tárgyalásokat folytatott a római francia nagykövettel

Ezernégyszázmillió frank a Oustric bankház vesztesége

Párizs, november 21. A Matin közlése szerint az Oustric bankház vesztesége meghaladja az egyezernégyszázmillió frankot.

A apok még most is hosszú cikkekben foglalkoznak a bankbukással s francia pénzügy e legvakmerőbb és legmozgékonyabb pénzfejedelmének bukását annak tulajdonítják, hogy túl sok részvényt bocsátott ki s ezek árfolyamát

mesterségesen felhajtotta. A baisse idején azonban képtelen volt a magas kursusokat tovább is tartani s kötelezettségeinek eleget tenni.

Párizs, november 21. Briand tegnap hosszabb megbeszélést folytatott a római francia nagykövettel. A két államférfi tárgyalásai összefüggésben vannak az olasz-francia tengerészeti megbeszélésekkel.

A svéd kormány tiltakozást jelentett be a szovjet kormánynál Rosell svéd mérnök fogvatartása ellen

Két hónap óta nedves börtönben tartják a mérnököt

London, november 21. Az Evening News stockholmi távirata szerint a svéd kormány utasította moszkvai követét, hogy tiltakozzék a szovjet-kormánynál Rosell svéd mérnök letartóztatása miatt, akit gazdasági szabotázs gyanújaért két hónap óta nedves és fűtetlen börtönben tartanak. A mérnök hónapokkal ezelőtt új eljárást fedezett fel alumínium előállítására s akkor az illetékes népbiztosság dicsérettel tüntette ki, tehát az el-

lene emelt vád nem lehet más, mint alaptalan vádaskodás. Különben is a 65 éves mérnök, aki negyven éve áll az orosz vegyipar szolgálatában, a börtönben súlyosan megbetegedett s hozzátartozói aggódnak életéért. Ezért a svéd kormány szerint a szovjet a leghelyesebben tenné, ha a mérnököt azonnal szabadon bocsátaná és tetszésére bízna, hogy esetleg hagyja el a szovjetterületet.

Kisebb munkafelvételeket leszámítva, rendületlenül áll a spanyolországi általános sztrájk

Madridban a munkások rájöttek a kiinduló villamoskocsikra

Párizs, november 21. Madridi jelentés szerint a spanyol fővárosban és Barcelonában a sztrájkintendencia eszékenyebben van. Újabb incidensek nem fordultak elő. Alicanteban, Sevilleben és Almeriában is nyugalom van.

A lapoknak ma mindössze az a híradásuk keltett nagyobb érdeklődést, hogy Castillóban éppen ma tört ki az általános sztrájk és összeütközések is fordultak elő.

Madrid, november 21. A Heraldo de Madrid napilapot nyugtalanító hírek közlése miatt öt napra betiltották.

Tegnap reggel a közúti villamosok központján csarnoka közelében sztrájkoló munkások helyezkedtek el és revolverekből lövéseket adtak le a csarnokból kifutó kocsikra. Ablakok üvegszilánkjai-

tól és revolvergolyóktól tizenötön megsebesültek. Katonasággal megerősített rendőrsztagok vonultak fel és megakaszták az életbiztonságot veszélyeztető sztrájkolókat. Számos letartóztatás történt.

A nyomdászok, továbbá a bérautók és teherautók alkalmazottainak sztrájkja még általános.

Sevilleben a pékmunkások munkába állottak. Remélik, hogy rövidesen helyreállnak a normális viszonyok.

Barcelonában a kikötői és szállító-munkások, valamint a nyomdászok általános sztrájkban, a többi iparágakban a sztrájk kezd visszafejlődni. Néhány lap megjelenését a tulajdonosok munkája révén igyekeznek biztosítani.

Súlyos bonyodalmak merültek fel a munkanélküli segély kiosztása körül

A szociáldemokrata szakszervezetek maguknak akarják a munkanélküli segélyt kiszajátítani — A megyei prefektusok hatáskörébe kapcsolják a segélykiosztást

Cluj—Kolozsvár, november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Jelentettük, hogy a munkügyi minisztérium idevonatkozó rendeletei alapján a nagyobb városok polgármesterei és így Kolozsvár város vezetői is komoly akciókat kezdeményeztek azzal a céllal, hogy a város területén lévő és a munkügyi felügyelőség által leigazolt munkanélkülieket munkával vagy legalább élelemmel ellássák.

Az első megbeszélés

A miniszteri rendelet alapján az akcióba való részvételre felhívást kaptak az érdekeltektől szervek kívül azok a gazdasági szervezetek is, amelyeknek erkölcsi és anyagi támogatására a miniszter ennél az akciónál biztosan számít. Az ipari és

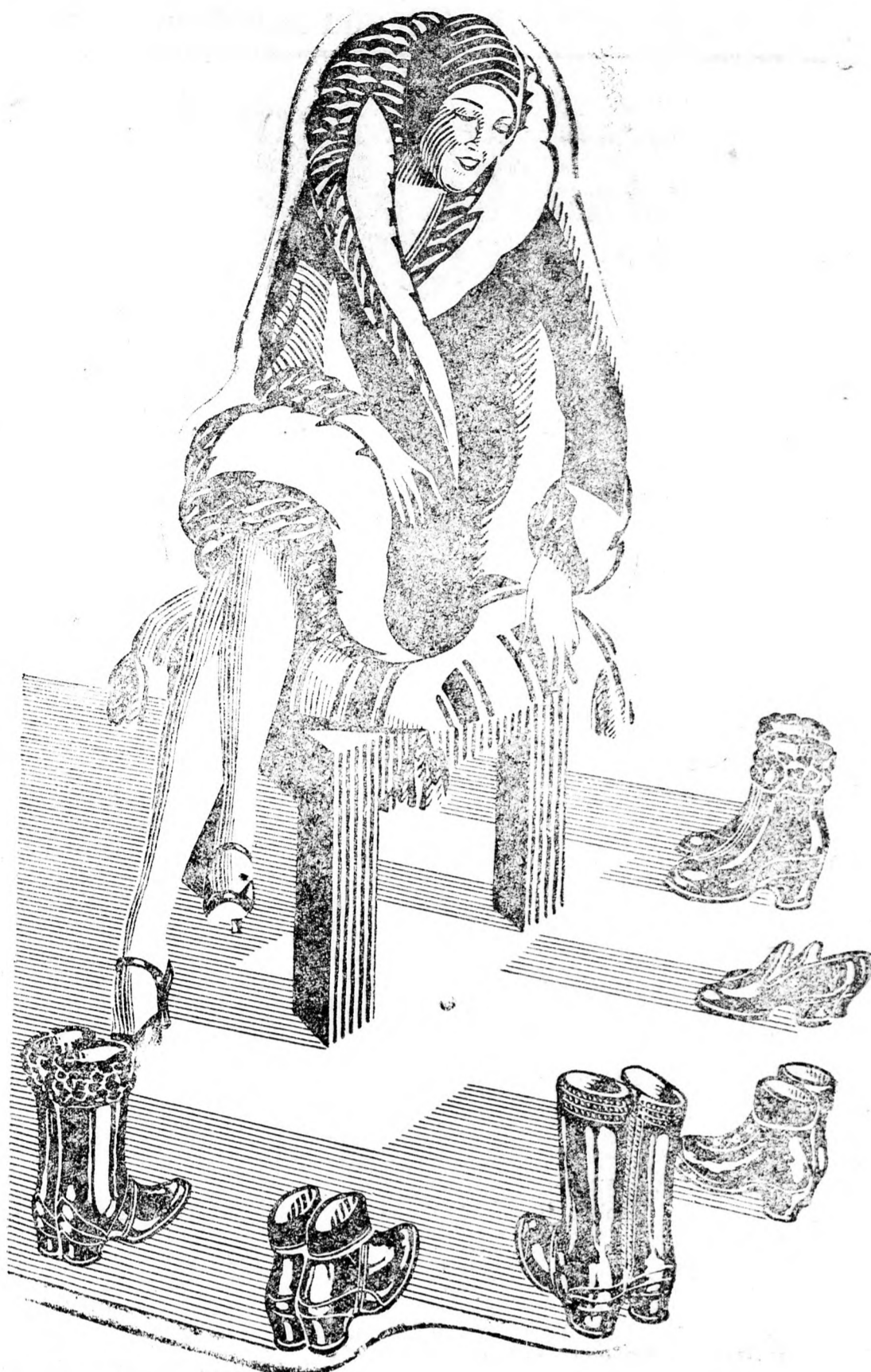
kereskedelmi kamarán, valamint az agrárkamarán kívül meghívást kaptak az alakuló ülésre a legálisan működő munkásszervezetek képviselői, az ipartestület elnökei, valamint az Ugir képviselői is, akik az akciót beindító legelső ülésen kivétel nélkül meg is jelentek.

Bár az alakuló gyűlés a felek kölcsönös egyetértése mellett folyt le, az ülés óta immár két hosszú hét telt el és még semmi hírünk nincs arról, hogy egy második ülésnek vasárnapra történt összehívásán kívül hivatalosan bármi is történt volna ez ügyben. Ami megtörtént, az a kulisszák mögött történt s úgy látszik, hogy ami a kulisszák mögött mondjuk félhivatalosan folyamatban van, azt mindennek ne-

Bukarestben

a közismert hosszú évek óta fennálló **Grossman**-féle kóser

étterem átköltözködött a **Str. Ilfov 4 szám** alá (Casa de depunere háta mögé, volt Restaurant Cluj) gyönyörű termeivel, kertjével rendelkező helyiségeibe Kéri régi nagyrebecsült vendégeinek továbbra is szíves látogatását.

WIMPASSING

Hó- és sárcipők

Szebbnél szebb divatos formában. Árban és minőségben mindent felülmul. Valódi WIMPASSING-cipő csakis fenti csillagvédjegyvel. Nagyban előadás: PALMA-KAUCSUK R. T. TIMIȘOARA

vezhetjük, csak nem ehhez a nagyfontosságú szociális ügyhöz méltó s komoly akciózásnak. Minden jel odamutat, hogy ebből a kérdésből is politikum lett s hogy bizonyos pártpolitikai célok bevonulása az akcióba szét fogja robbantani a gazdasági rétegek szépen kialakult együttesét, amely nélkül pedig komoly eredmények nem lesznek elérhetők.

Az akció a prefektusok hatáskörébe ment át

Az Ugir vezetőségétől nyert információk szerint az első hiba, amely az akció politikamentességét veszélyeztetheti, hogy az akció továbbviteli joga és kötelezettsége időközben a polgármesterek kezéből a megyei prefektusok kezébe került. Anélkül, hogy a megyei prefektusokat kifejezett politikai szervekké akarnánk minősíteni, jogos az az aggodalmunk, hogy ezáltal a kormány beavatkozási jogának kiépítése kezdődött meg ezen akciónál is és hogy a minisztérium elgondolása mindinkább az, miszerint a polgármesterek, munkügyi hatóságok és társadalmi szervezetek munkáját legmegbízhatóbb politikai szerveiket át, vagyis a prefektusokhoz át a felügyelet alá kell helyezni.

A szociáldemokrata szakszervezetek követelése

A második hiba, mely szintén politikai színezetű, hogy a szociáldemokrata szervezetek vezetői nem akarnak belenyugodni abba, hogy az összes többi munkás és munkaadó, valamint

nem szigorúan vett gazdasági szervezetek csak abban az esetben hajlandók a munkanélküliek élelemmel való segélyezéséhez az állam és a város s esetleg most már a megye segélyösszegein hozzájárulni, ha az egész akció megmarad olyan keretek között, ahogy azt a munkügyi miniszter 32.717. és 32.718. sz. rendeletei nagy körültekintéssel előírták. Amint az Ugirnál munkatársunkat informálták, a munkaadó szervezetek s így elsősorban az Ugir reprezentánsai máris határozatot hoztak, hogy amennyiben a szociáldemokrata szervezetek vezetői továbbra is csak a saját munkanélküli tagjaik segélyezését és pedig a saját szervezeteiken át szétosztandó pénzsegélyezést propagálják és faszírozzák, az egész akciótól visszavonulnak s sem kamarájuk, sem szakmai szervezetük útján, sem egyénileg egyetlen banival sem járulnak hozzá a munkanélküliek segélyezéséből a szociáldemokrata szervezetek felségjelzésévé átalakult akció alapjához.

Kívánatos, hogy ebben a kérdésben legsürgősebben megegyezés jöjjön létre, melynek során mentesíteni kell az akciót a politikai törekvésektől. A munkanélküli tömegek érdekei kívánják, hogy a munkanélküli segély kérdése minél hamarabb elkerüljön a zöld asztal mellől és ez csak akkor történhet meg, ha minden politikai érdek háttérbe szorul a munkanélküli segély nagyhorderejű problémájával szemben.

HI

Uj Kelet az
Bánási és
Fővárosi
Feltámasztó
Bukarest
Hátszegi Er
Ettől utáni
megjelölés

Adományok
felségjelzésére.
Banca de Credit
Cluj, Str. Regina
természetben ad
stb.) a Központi
gele Ferdinand 5

Egyre idő v
lentik: A meteor
prognózis szerin
esős és igen eny
hőmérséklet Bud
tok Celsius.

Bethlen Hir
jelentik: Bethlen
két hónap débe
burg elnök kihalt
lasreggeli ad a
letére.

A pilseni
tisztviselőket. Pr
seni Skoda-gyár
mondott és 50 t
mos mérnököt arr
jesszék elő nyug
ket. Ugy tudják,
újabb tisztviselő
Skoda-műveknél.

Csehszlovák
piros. Prágából je
pírelőző hivatal
jelentik a papírár
ságpapír arában
gyobb, mint a töb

Tizenötévi fe
tai miniszterelnök
ból jelentik: A m
lentik, hogy az es
lett, Strickland,
nek merénylőjét
ra tette.

Letartóztatás
ból jelentik: Csik
Capone banditave
tőztatták.

Bosszúból
Rómából jelentik
tel ezelőtt az uca
Antonio kórházig
most fogták el e
személyében, aki
szuból azért öte
mert ez tíz évvel
zett rajta és a n
rült, hogy elvesz
gét és azóta nem

A világ legn
tisztítási. Budap
gyar Statisztikai
ma különféle for
auszont, illetve
együtt huszonhat
városának sorre
pen állapítja me
zmillió 864.130 (a
don lélekszáma 4
millió 959.195. 3.
együtt 5.193.839.
Csikágó 3.975.235
Sanghai 2.677.100
millió 500.000, ill
ka 2.259.900. 9.
Philadelphia 2.06
2.023.385. 12. Béc
Janeiro 1.650.990.
15. Hankou 1.583.
878.900. 17. Kalk
bay 1.298.708. 19
Nagy-Budapest
1.147.108. 22. Han
uey 1.161.190. 24.
só 1.039.413. 26. C
dapest lakossága
nékül az 1920 év
928.996 fő volt és
év közepéig pedi
Hasonlóképpen l
összeállításban k
dapest lakosainak
rásokat környez
hozzászámítása e
rendjét lényeges

Hia szolid
helyre
alakra
LIBA
vagy kérje
szair és baromfi
41
Szállítás postán é

KÖZGAZDASÁG

Szervezetbe tömörülnek a romániai ecetgyárosok

Az új szesz-törvény által teremtett katasztrofális helyzet feljavítását akarják elérni

Cluj—Kolozsvár, november 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Többször foglalkozott már az Uj Kelet az ecetgyárosokat ért sérelmekkel, amelyek teljesen tönkretették az ecetgyártást. A horribilis szeszadó és az intézkedés, mely az ecetgyárosokat is a szeszszindikátushoz inkadrálta, annyira megdrágította az ecetet, hogy az ma már száz százalékosan drágábban állítható elő, mint az ecetszesz, amelyek ezek az intézkedések olyan konjunktúrát szültek, amelyre még soha nem volt példa.

100 százalékkal drágább az ecet, mint az ecetszesz

De beszéljenek a számok. Az új szesz-törvény az ecetgyárosok számára kiutalt szesz adóját 30 lejjel emelte fel literenként. Ehhez hozzájárult a szeszszindikátus által kivetett 45 lej plusz 5 lej denaturálási illeték. Eszerint az ecetgyárosok 90 lej fizetnek a szesz literjéért, amiből pedig összesen hat liter 10 fokos ecetet lehet gyártani. Tekintetbe véve most már a többi előállítási költségeket is, könnyű kiszámítani, hogy egy liter 10 fokos ecet literenként 18 lejbe kerül az ecetgyárosoknak, ugyanakkor pedig ennek az összegnek a felét van az ecetszesz forgalomban. Ezzel az ecetszavnak teremtett lehetőséget a kormány, holott a legtöbb államban tiltva van az ecetszav árusítása, mert sokkal ártalmasabb, mint az ecet. Ezzel az ország ecetiparát teljesen tönkretették. Ma már az összes gyárosok leszállították üzemüket és ezzel újabb súlyos veszteségeket szenvednek. Felismeréseik használhatatlanul hevernek és mennek tönkre, ami még talán na-

gyobb veszteséget jelent, mint az, hogy nem folytathatják munkájukat.

Mit kérnek az ecetgyárosok?

Válságos helyzetük 113-ik órájában most az ecetgyárosok akciójába kezdnek, hogy helyzetük jogorvoslását a kormánynál kiverkedjék. A helyzetet ugyanis az is súlyosbítja, hogy annak ellenére, hogy már a gyárak egy felétől óta szünetelnek, az adót könyörtelemül behajjták rajtuk. Egész sor sérelem érte tehát ezt az ipart, amelynek megvédése most az ecetgyárosok szervezetbe akarnak tömörülni. Már több ízben tartottak kongresszusokat a gyárosok, de pozitív eredményt egyiket sem tudtak felmutatni. Most újabb gyűlést tartanak Bukarestben, melynek célja az intervenciók mellett az is, hogy megalkossák az ecetgyárosok szövetségét. Az előkészítő tárgyalások odakonkludáltak, hogy minden kád után 200 lej tagdíjat fizessenek a gyárosok a szervezet adminisztrációjának fedezésére. Ennél többet eddig még nem értek el. A bukaresti kongresszusnak célja az, hogy ez a szervezet most már létrejöhessen. Meg kell értetni a kormánynál, hogy az ecetipart teljesen tönkretette az új szesz-törvény, tehát az illetékeket úgy kell leszállítani, mint amilyenek a szesz-törvény érvénybelépése előtt voltak. Kérni fogják, hogy vegyék ki az ecetgyárakat a szeszszindikátus érdekköréből. Kéri annak az intézkedésnek hatályon kívül helyezését, mely a szesz literjéért 50 lej letétet kíván.

A rövidesen összehívandó kongresszust érhető várakozás előzi meg az ecetgyárosok körében.

A Sfatul Negustoresc akciója az adórendszer revíziójáért

A Kereskedő Tanács tegnap esti választmányi ülésében ismételtén foglalkozott a november 30-án Bukarestben tartandó országos kereskedő kongresszus napirendjére tűzött kérdésekkel. A maga részéről ismételtén megszögezte a jelenlegi adótörvény módosításának szükségességét és a patenta fixa (kategóriába osztott adózás) életbeléptetésének szükségét, amely egyszerűbb és igazságosabb adóztatás lehetőségét nyújtja. Ezeknek határozati javaslat formájában való öntése végett vasárnapra, november 23-án d. e. fél 10 órára nagygyűlésre hívja a város és megye kereskedőit. Ezen nagygyűlésen javasolni fogja azt is, hogy a kereskedők tegyék magukévá a krajovai Sfatul-kerület határozatát, amelyben arra való tekintettel, hogy az adótörvény módosítás megszavazása év vége előtt alig lévén remélhető és így a jövő évben még a jelenlegi törvény előírásai szerint vetnék ki az adókat, a kereskedelem követelje egy egyszerűbb törvény megszállását az 52. § módosítására, amely kimondaná, hogy a három évnél régebbi egyéni kereskedelmi és ipari cégek, kisiparosok és egyszerű közkereseti és betéti társaságok ne idéztessenek adó-kivető bizottságok elé, hanem azok adója állapíttassék meg hivatalból a legutóbbi három év (1928, 1929 és 1930) jogerőre emelkedett adóköteles jövedelme átlagának 80 százalékában. A nagygyűlés napirendjére kitzítte a választmány a szesz-törvény módosi-

tási és az italmérségi engedélyek díjainak leszállítása iránti javaslatát. A Kereskedő Tanács választmánye ezután kéri tagjait, hogy a vasárnapi nagygyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Ujabb francia aranyvásárlások Londonban. Londonból jelentik: Franciaország tegnap 740.000 font értékű aranyrudat vásárolt Londonban.

Pizetéképtelen lett egy prágai csokoládégyár. Prágából jelentik: A prágai járásbíró megindította az egyezségi eljárást a „Vega” csokoládé és cukorkagyár ellen. A cég 35 százalékos ártámogatást kért. A passzivák 1.67 milliót tesznek ki, amelyekkel szemben 1.1 millió aktív áll.

Ujabb baisse a rézpiacra. Berlinből jelentik: A rézpiacra újabb baisse állott be. A londoni áresőkkenések visszahatásaként a Standard-réz 92.50 márkára esett száz kilónként. Ez az ár körülbelül 13 márkával esett az utóbbi napokban elért legmagasabb árak alá.

Nagy munkáselbocsátások a frankfurti Adler-műveknél. (Berlinből jelentik: A frankfurti Adler-művek közölte az üzemi tanáccsal, hogy december 15-től 1500 ember fognak elbocsátani. Az igazgatóság azzal indokolja ezt az intézkedését, hogy 1200 kocsija áll eladatlanul a raktárakban, és abban az esetben, ha az eladás normális mederben folyik és ha nem is gyártanak új autót, legalább három hónapra van szükség, míg a raktár kiürül. A munkások elbocsátása a gyártás egyelőre való teljes megszüntetését jelenti.

Színház-Mozi

A Román Opera műsora

Péntek, november 21-én: Hoffmann meséi. (Premier.)
Vasárnap, november 23-án (délután): Tosca.
Hétfő, november 24: Opera szünet.
Szóda, november 26: Hoffmann meséi.
Péntek, november 28: Mignon.
Vasárnap, november 30-án (este): Hoffmann meséi.

A MAGYAR SZÍNHÁZTUDAJANAK KOZLEME NYEI

A Meluzina atrakciói. Ma este lesz a premierje Zerkovitz Béla legújabb operettjének, a Meluzinának. A színház mindent elkövet, hogy az újdonságot ragyogó kiállításban s olyan atrakciók kíséretében mutassa be, amelyek már egymagukban is biztosítják a sikert. Nagy áldozatokkal lekötött a színház egy szent zselés artistaszámot, azonkívül pedig két bemutatkozás is történik a Meluzina premierjén: egy új énekesnő és egy új táncosnő lép fel ezúttal először s nem lehetetlen, hogy a Meluzina két új karrier elindulásának álmása lesz. A táncosnő bronzszíntűre festett testtel ad elő egy igen vonzó számot, az énekesnő pedig egy eddig nálunk nem hallott operáriát énekel. Egyébként a színház saját gárdája, Kondor, Betegh, Nador, Tompa, Ihász, Miklóssy, Nemes, Vass, Leóvey, Sebmezy, Fülöp stb. is fellépnek az újdonságban, jobbnál jobb számokkal. Az operettgyűjtésen kívül Kaszab Anna drámai hősnő is fellép, még pedig egy nagy énekes szerepben.

Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal kerül színre a legnépszerűbb operett újdonság, az avinezi huszárok.

A JÖVŐ HÉT NAGY SZENZÁCIÓJA: A szerelem mint orvos. Énekes, táncos vigjáték balettel. Rendezi: Horváth Árpád. A díszleteket tervezte: Bánffy Miklós gróf. A kosztümök tervei készítette: Pansperth Teréz. Szöveg: Molière. Zenéjét Rameau és Lully zenéje után összeállította: Kern Aurél.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Szombat: Meluzina. (Zerkovitz-operett, először. Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Kaszab Anna, Miklóssy, Nemes, Vass, Nador, Tompa, Ihász, Sebmezy, Leóvey, Fülöp.) Premier bérlet 12. sz. Ssz. 67.
Vasárnap este 9 órakor: Meluzina. (Zerkovitz-operett, második. Bérlet-szünetben. Ssz. 69.)
Hétfőn este fél 9 órakor: Meluzina. (Zerkovitz-operett, harmadszor. 16. A. bérlet. Ssz. 70.)
Kedden este fél 9 órakor: Meluzina. (Zerkovitz-operett, negyedszer. 16. B. bérlet. Ssz. 71.)
Szóda: Eltört a hegedűm. (Új betanulásban, új szereposztásban. Karacsanyi, Betegh, Nador, Ihász, Tompa, Réthely, Leóvey, Sebmezy, Fülöp.) 17. A. bérlet. Ssz. 72.
Csütörtökön: Szerelem mint orvos. (Énekes, táncos bohózat. Kondor, Betegh, Miklóssy, Fekete Mihály, Tompa, Földényi, Forgács, Fülöp, Réthely, Lantos, Leóvey, Sebmezy, Nyerges, Balázs, Révész stb. fellépésével.) Előtte: Regényesek. Rendezte: Horváth Árpád, mint vendég. 13. Premier-bérlet. Ssz. 73.
Pénteken: Szerelem mint orvos. Regényesek. (Másodszor. 17. B. bérlet. Ssz. 74.)
Szombaton d. u. 3 órakor: Bánk bán. Rendezi Horváth Árpád, m. v. Ifjúsági előadás mérsékelt helyárakkal. Bevezeti Császár Károly. Szombaton este: Szerelem mint orvos. Regényesek. 18. A. bérlet. Ssz. 76.
Vasárnap d. u. 6 órakor: Első tavasz. (Mérsékelt helyárakkal). Ssz. 77. Este 9 órakor: Viktória. (Bérlet-szünetben.) Ssz. 78.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Csütörtök, péntek és szombaton 3, 5 és 7 órakor: Az élet diadala. Zane Grey szenzációs Wild west története 7 felvonásban. A főszerepekben: Nancy Carroll és Jack Holt.
Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné: Szahara, amerikai kalandor történet 7 felvonásban. A főszerepekben: William Powell és Jack Holt. Helyárak: 15 és 10 lej.

Anton Rosenzweig, Cluj

BUCHHANDLUNG

Gegründet 1898. Eigenes Haus Haupt-Niederlage für Transilvanien der Firma Josef Schlesinger Wien-Budapest. Empfiehlt sein reich sortiertes Lager in allen Jüdischen Büchern, Artikeln — Liefere ab Cluj verzolt zu selben Preisen als die Firma Josef Schlesinger.

Vasárnap délután fél 3 és 4 órakor: Az élet diadala. Wild west dramai történet 7 felvonásban. Helyárak: 20 és 10 lej.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Szombat, november 22.

Bukarest, 12: Gramofon. 12:30: Hírek. Időjelzés. 16: Zenekar. 17: Felfedezés. 17:15: Hírek. 17:30: Zenekar. 18: Rádió egyetem. 20: Gluck: Orlens c. operája.
Budapest, 9:15: Szalonzenekari hangverseny. 9:30: Hírek. 11:15: Az Országos Testnevelési Kongresszus megnyitó ünnepségének helyszíni közvetítése Szegedről. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12:05: Az Országos Postaszeneke hangversenye. Suppe: Költő és paraszt. Kraul: Tárogató magyar ábránd. Offenbach: Hoffmann meséi. — Péter J.: Xilophon szólók. Cheria J. Budapest—Madrid. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 2:30: Hírek. 4:10: Erdélyi Mihály novellái: 1. Rövid zariát; 2. Mindnyájan így vagyunk. Fél olvassa Radó Árpád. 4:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Pletykálódás a türelemről”. Kocsch Béla, a Magyar Énekeskönyvtársaság titkárnak előadása. 5:30: Operettársulatok és kerengők. 7: Mit üzen a rádió. 8:10: Kvarsett. 8:45: „Dolgok, amik sikerülnek”. 9:15: Zenekari hangv. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd cigányzene. Bécs. 19:30: Opera. Utána zenekari hangverseny.
Berlin, 21:25: Operatársulatok.
Frankfurt, 21:15: Mozart—Weber zene.
Stuttgart, 6:30: Esti hangverseny. — Salvati milánói énekes óriával.
Varsó, Poznan, 23:30: Zsidó hangv.
Kattovic, 20:30: Szórakoztató zene.
Milánó, 21: Operett.
Róma, 21:05: Vegyes hangv.
Brünn, 21: Mandolin hangv.
Oslo, 20: Saent-Baens: Sámson és Delilla c. operája.
Toulouse, 21:30: Harmonikázás, 22: 166-jelzés. 20:30: Könnnyű zene, szólók, katona zene.

Apró hirdetések

ÉRTESETÉS

Elvállalom kézimunkáknak montázását, régi keretek aranyozását és javítását. Estenként állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Antik butorok és perzsaszőnyegeket minden elfogadható áron eladó. Art. Str. Avram Jancu 3.

Leszállított árban ajour és plissé! Újdivatu géphímzések fehéreműre is szépen készülnek a Hímezőszalonban. Kocsuth Lajos ucca 4 emelet (volt Unió u. 15 szám).

Orth. kóser füstölt libahúst bármilyen mennyiségben szállít Salamon, Oradea, Francia sor 12.

Jobb megjelenésű, korrekt nők és férfiak könnyű munkával napi 200—240 lej kereshetnek. Cultura Str. Memorandumul 4.

Izr. urilányt teljes ellátásra jutányosan fölvesznek. Székelyné. Wesselenyi M. ucca 22.

Ha valakinek izléses szép művészi kézimunkát akar mérsékelt áron, úgy keresse fel az újonnan megnyitott Orgona szalont. Regele Ferdinand 25. szam.

Keresek azonnali belépésre egy konfekciós-segédet. Ludwig Ferenc, Sibiu.

Intelligens zsidó lány, gyermekekhez ajánlkozik. Haztartásban is segédkezne. Cim: Löbi hírlapiroda Arad.

BARHOL. MEGJELENT KÖNYVET MEGYKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

Hirdessen az Uj Keletben

KIII EVF. Cluj - Kol november 5691 EV

Uj Kelet 100 Diszter

Elhang perber

Catunean használni

Satmar—Szatmár zalmári nagy per gyorsasággal érkez sahoz. Pénteken a ott el a per hatalt. Ávasása, amellyel tási eljárás és ma tek a perbeszéd. A szombat délelivel tíz óra előtt Erdős Ferenc törv. tárgyalóterem közö galommal készült f. összecsapására. m asztala felé tekint. teljes számmal sor és a román védőüg gyalás megkezdése portban, halkan ta sal és sürin lapoz törvénykönyveket. A tárgyalás m. formáságai után a dr. Galea Nicolae a szót, aki visszafog meg két és félórás

Három sz a bümpert

— Ezt a pert — ügyész — mestersé ra. Nagy per let szereplők száma m hírek miatt, amely tnl is izgalmat kelt donképpen védvő első sorban három s lizálnom a pert. A érdekében, vajjon eselekmények ves sadalmi békét, me per egész anyagát pontból nemzeti kell állapítsuk, v játszóttak közre a banásában.

— Nézzük először az ügyész — mily névnek között élt bíróságnak alkalm zott tanuvallomáso hogy talán sehol a tek a parasztlak nyomorúságban, m Hallotta a bíróság dor és Selegennu f. lomásait, akik horz a borsaiak nyomoru

Hazafias lehet követni

— Lehet-e azonl hivatkozni akármil